

Møteinnkalling

Malvik kirkelige fellesråd

Møtedato: 30.05.2023 kl. 14:00

Møtested: Blårommet, Rådhus 3

Arkivsak: 19/00877

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

Malvik kirkelige fellesråd

Møtedato: 30.05.2023 kl. 14:00

Møtested: Blårommet, Rådhus 3

Arkivsak: 19/00877

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf +47 73 98 05 00 eller e-post ob945@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av protokoll

Saker til behandling

7/23	19/01062-7	Endring i Malvik kirkelige fellesråd
8/23	19/01072-4	Kontrakt for nye kontorlokaler
9/23	21/00779-9	Minnelund ved Mostadmark kapell
10/23	21/01201-6	Nytt orgel i Hommelvik kirke valg av leverandør
11/23	21/01211-3	Kirkekunst Malvik kirke rapport fra NIKU
12/23	23/03758-1	Økonomiplan 2024-2027

Orienteringssaker

13/23	23/02613-3	Orienteringssaker
-------	------------	-------------------

Eventuelt

HOMMELVIK, 26.05.2023

Knut Arne Mørreaunet
Leder

Olav Jørgen Berg
møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	414	19/01062-7	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Endring i Malvik kirkelige fellesråd

Saksframlegg

I påsken fikk vi den triste beskjeden om at leder i Malvik kirkelige fellesråd, Arve Hepsø, hadde gått bort.

Sittende fellesråd er valgt fram til nytt råd skal konstitueres fra 1. desember.

Det vil være naturlig at nestleder, Knut Arne Mørreaunet tar over som leder resten av perioden.

Det kalles inn en vara fra Malvik menighetsråd for å sikre antallet representanter.

Nina Frisnes Øyan er vara for Arve Hepsø, så hun er kalt inn.

Forslag til vedtak

Nestleder, Knut Arne Mørreaunet, tar over lederfunksjonen for resten av perioden. Nina Øyan, som er vara for Arve Hepsø, trer inn som medlem og representant fra Malvik menighetsråd for resten av perioden.

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	75	19/01072-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Kontrakt for nye kontorlokaler

Saksframlegg

Etter at vi flyttet til våre nåværende lokaler i 2021, så har vi hatt store utfordringer i forhold til at lokalitetene ikke fungerer i forhold til vårt behov. Vi har hatt opp dette i fellesrådet gjentatte ganger. Vi har hatt en dialog med Trio Eiendom som skal bygge et næringsbygg på Sjøsidan. Der har vi en mulighet til å få nye lokaler. Fellesrådet er finansiert av Malvik kommune og vi måtte derfor få en aksept i forbindelse med den økningen vi vil få på leiekostnader. Kommunen ville først vurdere om det ville bli frigjort andre lokaler i kommunen i forbindelse med planer om å føre opp noen midlertidige kontorbrakker rundt Rådhus 3. Nå viser det seg at det ikke vil bli noe av dette i første omgang. Vi har derfor fått godkjenning av administrasjonen i Malvik kommune, for å gå videre med Trio Bygg og vi har nå tegnet en kontrakt for nye lokaler på Sjøsidan.

Vi vil der få et eksklusivt areal på ca. 253 kvm. Da vil vi få det antallet kontorer vi trenger, noe åpent landskap og møterom/spiserom.

Forslag til vedtak

Kontorforholdene har vært drøftet ved flere anledninger i Fellesrådet. Vi har ventet på avklaring fra Malvik kommune i forhold til økte kostnader ved å inngå en avtale med Trio Bygg. Når det nå er avklart at det ikke vil bli frigjort andre kommunale lokaler i nær framtid, så støtter Malvik kirkelige fellesråd at det nå er signert avtale med Trio Eiendom i henhold til vedtak i sak 1/23.

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	800	21/00779-9	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Minnelund ved Mostadmark kapell

Saksframlegg

Asplan Viak har nå jobbet med saken om minnelund ved Mostadmark kapell.

Det ble kunngjort et varsel den 28. mars om planoppstart regulering, Mostadmark kapell og minnelund.

Det har ikke kommet inn noen merknader fra naboer, men det er noen offentlige instanser som har svart.

Det er kun litt generell informasjon fra disse og ingen ting som kompliserer videre arbeid. Kommunen bevilget kr. 100.000 til dette prosjektet i 2021. Disse midlene er nå brukt og det må bevilges mer penger dersom dette prosjektet skal videreføres. Det var et politisk initiativ og et sterkt ønske om å etablere minnelund i Mostadmark. Derfor må en anta at det fortsatt er ønske om å gå videre med dette. Minnelund i Mostadmark vil ikke løse kapasitetsutfordringen som er på de andre gravplassene, men det vil dekke et behov og et ønske fra beboere i Mostadmark.

Det er lagt inn et forslag på kr. 300.000 som investering, i fellesrådets økonomiplanen for 2024. Planen er oversendt til kommunen til orientering.

Forslag til vedtak

Det er lagt inn et forslag på kr. 300.000 som investering, i økonomiplanen for 2024 for å ferdigstille minnelund i Mostadmark. Dette er oversendt kommunen. Det legges inn i budsjettet for 2024 dersom det er ønske om å gå videre med dette prosjektet.

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	700	21/01201-6	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Nytt orgel i Hommelvik kirke valg av leverandør**Saksframlegg**

Bakgrunn for saken:

Orgelet i Hommelvik kirke er fra 1949 og er bygd på en måte som kan være utsatt for branntilløp når de blir gamle.

Våren 2017 fikk Preambulum musikkjenester, Tronshaug i oppdrag å undersøke kirkeorgelet i Hommelvik kirke via kantor Torkil Skille. Oppdraget bestod i å utarbeide en funksjons- og tilstandsrapport basert på gjennomgang av orglets klanglige og tekniske funksjoner. Konklusjonen ble at han anbefalte at orgelet blir byttet ut med et nytt, men at noen stemmer fra det nåværende instrument blir med over i det nye. Orgelet har mange feil og mye som ikke virker og det er derfor ikke lønnsomt å restuarere dette orgelet. Det ble antydnet at det ville ha en kostnad på ca. 4,5 millioner for å få et tilsvarende orgel som det vi har.

Det ble gjort et vedtak i Hommelvik menighetsråd, sak 83/17, om oppnevning av en orgelkomite. Denne skulle planlegge fremdrift for innsamling og mulig andre inntektskilder, samt kontakt mot kommunen for finansiering av nytt orgel i Hommelvik kirke.

Sak 13/18: i Hommelvik menighetsråd gjorde en presisering på at det skal være et pipeorgel. *"Hommelvik menighetsråd ønsker at orgelet i Hommelvik kirke blir byttet ut med et nytt pipeorgel."*

Det er gjennom årene samlet inn mye penger til nytt orgel i Hommelvik kirke. Malvik kommune vedtok å bevilge

kroner 400.000 fra overskuddet for 2018 til nytt orgel i Hommelvik. Det ble også satt av kr. 500.000 fra overskudd i Malvik kirkelige fellesråd i 2020. I tillegg, så har vi fått inn diverse gaver gjennom innsamlinger og en lovnad om tilskudd fra Adolf Øiens fond på kr. 100.000. Malvik kirkelige fellesråd gjorde vedtak i Sak 13/21 på at:

Kristin Eek engasjeres som konsulent for prosjektskisse og utarbeiding av konkurransegrunnlag, assistanse ved tilbudsinnhenting på Doffin, vurdering av tilbud, oppfølging av orgelbygger under byggeperioden og godkjenning av orgelet når det er ferdig. I sak 14/21 ble det vedtatt opprettelse av prosjektgruppe for orgelsaken, som skulle jobbe med realisering av nytt orgel i Hommelvik. Gruppen skulle bestå av orgelkonsulent Kristin Eek, Kirkeverge Olav Jørgen Berg, Kantor Lena Fischer. I tillegg, skulle det være en representant fra Fellesrådet og en representant fra Hommelvik Menighetsråd. Det ble Knut Arne Mørreaunet og Øystein Sneisen som gikk inn i disse rollene.

Orgelprosjektet i Hommelvik kirke ble lagt ut på Doffin/Mercell 26.10.2022. Det ble valgt en to-trinns prosedyre med kvalifisering først, og deretter utvelgelse av 3-5 orgelbyggere som skal levere tilbud. Frist for å sende kvalifikasjonsanmodning for å levere tilbud ble satt til 22. november 2022 kl. 12. Innen fristen hadde 12 orgelbyggerfirma meldt sin interesse. 9 av 12 firma oppfylte minstekravene. De 9 gjenstående orgelbyggerne ble vurdert utifra utvelgelseskriteriene og vektet med poeng.

De fem orgelbyggerne som ble med videre og ble invitert til å levere tilbud var:

Verschuere Orgelbouw, Itterwoort, Nederland

Orgelbauer Schumacher, Eupen, Belgia

Orgelbau Kuhn AG, Männedorf, Sveits

Herman Eule Orgelbau, Bautzen, Tyskland

Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri A/S, Åsen, Norge

Vi fikk inn tilbud fra alle disse 5 orgelbyggerne, som har vært på befaring i kirken og ønsker å levere orgel. Orgelgruppen har vært på en runde i uke 13-2023 for å se på og høre ulike orgler fra disse leverandørene. Det vil nok fortsatt gå 2 til 3 år før et nytt orgel kan være på plass i Hommelvik kirke.

Det er mange parametere som er ulike i tilbudene, så det har vært en stor jobb å vurdere hva som er det beste orgelet for Hommelvik. Når vi fikk første vurderingen i 2017, så var det antydnet en pris på ca. 4,5 mill. Vi har regnet med at prisen har steget siden den gang, og har derfor antatt en pris i dag på 5,5 til 6 mill.

De prisene som vi nå har fått, er i området 6 mill til 8,3 mill.

Når tilbudene skulle vurderes, så var kriteriene satt i utlysningen og tilbudene ble poengsatt innenfor 3 hovedområder. Det var i tillegg definert hvor stor betydning hvert hovedområde skulle ha for utvelgelsen totalt.

Konsept og klang, 55%. Håndverksmessig kvalitet og tekniske løsninger, 25%. Pris, kostnad og formalia, 20%.

Ut i fra disse parameterne ble det satt opp vurderinger og sammenligninger. Orgelkonsulent Kristin Eek har kommet med en fyldig vurdering av tilbudene og satt opp sin rangering. Hennes anbefaling er Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri AS. Orgelgruppen hadde et møte 28. april hvor vi satte opp en poengvurdering over tilbudene. Vi endte opp med veldig lik poengsum på Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri AS og Herman Eule Orgelbou. Etter avstemming mellom disse, så falt valget på Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri AS med 3 mot 1 stemme.

Når orgelkonsulent, Kristin Eek også anbefaler det samme, så er det avgjort.

Forslag til vedtak

Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri AS har oppnådd best resultat i vurderingen av tilbudene, og orgelgruppen og orgelkonsulent anbefaler at Malvik kirkelige fellesråd inngår kontrakt med Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri AS for å bygge et nytt orgel i Hommelvik kirke.

Hommelvik kirke – orgelprosjekt – vurdering av tilbud

Innholdsfortegnelse

Hommelvik kirke – orgelprosjekt – vurdering av tilbud.....	1
Vurdering og vekting av tilbud i orgelsaken	2
1.Kvalifiseringen.....	2
2. Tilbudsinvitasjon	2
3. Kort om de ulike orgelbyggerne.....	2
<i>Hermann Eule Orgelbau, Bautzen i Sachsen i Tyskland.....</i>	<i>2</i>
<i>Orgelbau Kuhn, Männerdorf i Sveits.....</i>	<i>3</i>
<i>Schumacher Orgelbau, Eupen i Belgia.....</i>	<i>3</i>
<i>Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri A/S, Åsen i Norge.....</i>	<i>3</i>
<i>Verschueren Orgelbouw, Itterwort i Nederland .....</i>	<i>3</i>
4. Tilbudene og vurdering av hver enkelt orgelbygger	3
4.1. <i>Tilbudet fra Hermann Eule Orgelbau, Bautzen i Sachsen i Tyskland.....</i>	<i>3</i>
4.1.1. Referanseorgler.....	4
4.1.2. Vurdering	5
4.2. <i>Orgelbau Kuhn, Männerdorf i Sveits.....</i>	<i>5</i>
4.2.1. Referanseorgel	6
4.2.2. Vurdering	6
4.3. <i>Schumacher Orgelbau, Eupen i Belgia.....</i>	<i>7</i>
4.3.1. Referanseorgel	7
4.3.2. Vurdering	8
4.4. <i>Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri A/S, Åsen i Norge.....</i>	<i>8</i>
4.4.1. Referanseorgler.....	9
4.4.2. Vurdering	9
4.5. <i>Verschueren Orgelbouw, Itterwort i Nederland .....</i>	<i>10</i>
4.5.1. Referanseorgler.....	11
4.5.2. Vurdering	11
5. Sammenligning av de tilbudene.....	11
5.1. <i>Mulige innsparinger.....</i>	<i>13</i>
6. Vekting av tilbudene.....	13
7. Sluttkommentar og konklusjon	14

Vurdering og vekting av tilbud i orgelsaken

Orgelprosjektet i Hommelvik kirke har nå kommet så langt at en snart kan innlede kontraktsforhandlinger og skrive kontrakt om levering av nytt orgel til kirka.

1. Kvalifiseringen

Orgelprosjektet i Hommelvik kirke ble lagt ut på Doffin/Mercell 26.10.2022. Det ble valgt en to-trinns prosedyre med kvalifisering først, og deretter utvelgelse av 3-5 orgelbyggere som skal levere tilbud. Frist for å sende kvalifikasjonsanmodning for å levere tilbud ble satt til 22. november 2022 kl. 12. Innen fristen hadde 12 orgelbyggerfirma meldt sin interesse. 9 av 12 firma oppfylte minstekravene. De 9 gjenstående orgelbyggerne ble vurdert utifra utvelgelseskriteriene og vektet med poeng.

De fem orgelbyggerne som er invitert til å levere tilbud er:

Verschueren Orgelbouw, Itterwoort, Nederland

Orgelbauer Schumacher, Eupen, Belgia

Orgelbau Kuhn AG, Männedorf, Sveits

Herman Eule Orgelbau, Bautzen, Tyskland

Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri A/S, Åsen, Norge

For flere detaljer se vedlegg 1: Brev Hommelvik 14/12-2022.

2. Tilbudsinvitasjon

Tilbudsinvitasjonen ble sendt ut via Mercell/Doffin 12.12.2022 med frist for levering 23.2.2023. Konkurransgrunnlaget og kravspesifikasjonsdokumentet er vedlagt denne innstillingen, og det viktigste er opplistet under:

Oppdragsgiver ønsker å anskaffe et orgel på 22 til 30 stemmer fordelt på to manualer og pedal med normalomfang C-g¹/c³. Manual II skal stå i sveil. Orgelet skal bygges etter klassiske prinsipper med sløyfelader og mekanisk register- og spilletraktur og mekaniske kopler, og det skal plasseres på galleriet. Orgelet skal leveres med setteranlegg. Orgelet vil ha et allsidig bruksområde, både liturgisk og konserterende, og må derfor ha en disposisjon som gir mulighet for variert og god sangledelse med en relativt bred klangpalett. Orgelbyggeren kan selv foreslå disposisjoner som best mulig imøtekommer ønsket om et nordisk/fransk/tysk klangideal fra siste halvdel av 1800-talet. Det skal gjenbrukes piper fra det gamle Jørgensen-orgelet fra 1949 i det nye orgelet. Dette gjelder spesielt flute octaviant 8', men flere av stemmene er av god kvalitet, og det blir opp til leverandøren å vurdere hvilke stemmer/piper det er hensiktsmessig å gjenbruke i et nytt orgel. Det ønskes et orgel med fleksibel og levende lufttilførsel uten belger direkte under vindladen (svømmebelger). Orgelet leveres med krakk som er justerbar i høyden. Det er ønskelig at orgelet leveres med blindeskrift på registertrekkene og med pedalførhøyere for barn. Prisrammen er på NOK 6.000.000

3. Kort om de ulike orgelbyggerne

Hermann Eule Orgelbau, Bautzen i Sachsen i Tyskland

Dette firmaet ble grunnlagt i 1872 og har god kunnskap til den saksiske Silbermanntradisjonen fra 1700-tallet, og senere Ladegast sine orgler fra 1850-tallet (som bygger på midt-tyske barokkorgler). De har også sin egen historie fra sentysk romantikk og

fram til i dag. Dette er et stort orgelbyggerfirma med ca. 40 ansatte håndverkere. De lager så og si alle delene av orglene selv, også alle pipene.

Orgelbau Kuhn, Männerdorf i Sveits

Dette firmaet ble grunnlagt i 1864. Dette er et stort og velrennomert orgelbyggeri, som bygger orgler over hele verden. I Norge er de mest kjent for restaureringen av det store Steinmeyer-orgelet i Nidarosdomen i 2014, nye orgler i Eidsvoll, Uranienborg og Melhus kirker. Kuhn har både erfaring med restaurering av historiske orgler, nybygg av historiserende instrumenter og moderne instrumenter. De har 30 ansatte. De lager så og si alle delene av orglene selv, også alle pipene.

Schumacher Orgelbau, Eupen i Belgia

Dette firmaet ble grunnlagt i 1956. Dette er et mellomstort orgelbyggeri med 14 ansatte. De jobber mye med restaurering og rekonstruksjon av orgler og har svært god kompetanse på dette. De lager de fleste orgeldelene selv, unntatt pipene.

Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri A/S, Åsen i Norge

Dette firmaet ble grunnlagt i 1880. Dette er et lite orgelbyggeri med 6 ansatte. De jobber både med restaurering av orgler og nybygg og de har en svært god kompetanse på dette. De lager de fleste orgeldelene selv, med unntak av metallpiper. Rørstemmene lager de selv.

Verschuieren Orgelbouw, Itterwort i Nederland

Dette orgelbyggeriet ble grunnlagt i 1891. De både restaurerer, rekonstruerer og bygger nye orgler. Deres restaureringspraksis har ført til at de gjerne bygger historiserende orgler. Dette er et lite orgelbyggeri med 11 ansatte. De lager de fleste orgeldelene selv, med unntak av pipene.

4. Tilbudene og vurdering av hver enkelt orgelbygger

Jeg har tatt utgangspunkt i de innkomne tilbudene og ettersendte tillegg i min gjennomgang av tilbudene. Alle tilbudene, unntatt ett, er over den økonomiske rammen, og mine vurderinger baserer seg på de tilbudte orglene og ikke eventuelle reduksjoner for å komme inn under den økonomiske rammen. Jeg har likevel satt opp et skjema med mulige reduksjoner for alle orgelbyggerne, som kan gjøre orglene billigere. Samme prinsipper er brukt for vektingen. Jeg har brukt noen forkortelser:

HV=hovedverk. Dette er det samme som Grand Orgue. SV=svellverk. Dette er det samme som Recit. P=pedal.

4.1. Tilbudet fra Hermann Eule Orgelbau, Bautzen i Sachsen i Tyskland

Pris for det foreslåtte orgelet er pr. 14.4.2023 NOK 6.718.020, og den er høyere enn prisrammen på 6 000 000 som er oppgitt i kvalifikasjons- og konkurransegrunnlaget. Garantien ved normal bruk er 10 år. Dette gjelder også setter, men ikke annen elektronikk. Pris på servicebesøk annenhvert år er ca. NOK 33.000. Første service etter ca. 1 år er gratis. Levering er juli 2025. Avdragene er delt i fire deler.

Klanglig sett er orgelet tenkt i en blanding mellom tysk og fransk romantikk. HV er basert på Ladegast, mens SV er basert på Cavaille-Coll.

HV og pedal er plassert på golvnivå på galleriet med SV inne i tårnrommet. Vindladene står på tvers og pipeoppstillingen er diatonisk/delt i C-C#-side. Spillebordet plasseres i front av orgelet. Det er gode tegninger som viser hvordan orgelet er tenkt oppstilt og tilgangen til de ulike delene av orgelet. Spillebordet er innebygd i sokkelen.

Det er tenkt gjenbrukt 6 stemmer fra det gamle orgelet. Orgelet får totalt 25 selvstendige stemmer, 2 transmisjoner og 3 oktavutvidelser. HV: 10 stemmer SV: 11 stemmer P: 4 stemmer + 5 med transmisjoner og oktavutvidelser. Både HV og SV har 16'-basis. HV har principalkor med 8', 4', 2' og mixtur. Fløytekorset består av 16', 8', 8' og 4'. Det er en stryker 8' og kornett. HV mangler en rørstemme mens recit har to, både Trompette Harmonique og Obo. SV består av fløytene 8', 8', 4', 2'. Strykerne består av 16', 8' og voix celeste. Det er også mixtur og 2 rørstemmer. Pedal har 4 selvstendige stemmer og 2 transmisjoner og 3 oktavutvidelser. Orgelet har normalkopler.

Fasaden er strengt rektangulær og flat uten dybdeperspektiv. Den består av 8 pipefelt, hvorav to er stumme. Ellers er det klingende piper fra P8 og O4 i HV i fasaden. Blendverket over pipene har triangulær form og speiler toppen av vinduene i kirka. Fasaden er fargesatt i farger som finnes i rommet: Blått, rødt, hvitt og gull. De kan også gjenbruke den gamle fasaden, men den må tilpasses og få nye klingende piper.

Orglet bygges med sløyfelader. Orgelet har mekanisk, toarmet og selvregulerende traktur. Et unntak er de to transmitterte stemmene fra SV til P, som har elektrisk traktur fra C-G⁰. Dobbelregistratur er også innbygd, men med en prisreduksjon for bare elektrisk registratur. Belgene plasseres i nærheten av hvert verk, to for HV, en for SV og en for pedal. De bygges som membranbelger. Vindkanalene bygges i tre. Konstruksjon og byggemåte er klassisk og tradisjonell. Det brukes hovedsaklig furu eller gran og finerplater spesiallaget til formålet.

Eule lager alle orgeldelene selv, også alle piper og setteranlegg.

Setteranlegget er utviklet av Eule sammen med Technische Hochschule Mittweida. Det har 10.000 kombinasjoner. Opsjon på å utvide dette systemet med mulighet for å sette inn opptil 9 innsmette pr. kombinasjon.

Stemmeklaviatur er med som tillegg. Punktskrift og pedalklaviatur til å sette oppå pedal for barn, er inkludert. Dette kan evt. trekkes i fra dersom man ønsker innsparinger.

De garanterer at orgelet tåler luftfuktighet mellom 20% og 70%. En forutsetning er at luftfuktigheten ikke endrer seg med mer enn 1,5% pr. time.

Tilbudet inneholder mulighet for mange opsjoner, som er tatt med i oversikten i vedlegget «Prissammenstilling med opsjoner og fratrekk».

4.1.1. Referanseorgler

Vi har sett på 2 referanseorgler av Eule, i Paderborn-Elsen og i Sofienberg i Oslo. Orgelet i Paderborn-Elsen har omtrent samme størrelse som Hommelvikorgelet er tenkt å få, men står i et mye større rom der etterklangstiden er mye lengre. Orgelet er delt i to deler med ca 3-4 m mellom de to orgelhusene med pedal på den ene siden og HV og SV på den andre siden. Det blander seg forbausende godt i rommet, og det skyldes nok de akustiske forholdene. Dette orgelet er i tysk stil, og har stor dynamisk spennvidde. Pga. plassmangel i

orgelhusene, har orgelet vindladebelger («svømmebelger»). Dette gir etter min mening en litt for statisk og lite levende klang. Jeg snakket med orgelbyggeren fra Eule, som vi møtte der, om dette. Han sa at de i utgangspunktet ikke ønsker å bygge denne typen belgsystem, men at i Paderborn-Elsen ble det valgt pga. plassmangel, og at det ikke er aktuelt i Hommelvik. Intonasjonen av orgelet er god, men grenser tett opp til det perfekte. Dette oppleves som noe statisk og lite levende. I dette tilfellet kan det ha sammenheng med belgsystemet.

De to orgelhusene og fasadene er like i utforming, og speilvendte. Orgelhuset til høyre er noe bredere enn det til venstre, og det er satt opp trespiler i fasaden. Selve fasadene er asymmetriske og nøye tilpasset den begrensede plassen orgelet har fått. Fasadene tar, etter min mening, ikke opp nok elementer fra rommet forøvrig.

Orgelet i Sofienberg er mye større enn det som skal til Hommelvik, og er bygget i ren Ladegast stil. Dette framstår som et helhetlig og fint orgel, som er fint intonert til rommet.

4.1.2. Vurdering

Det foreslåtte orgelet har et veldig godt totalkonsept, både klanglig og teknisk. Klanglig er dette en blanding av tysk og fransk romantikk, med islett av midt-tysk barokk. Dersom de klarer å forene dette blir det flott. Håndverksmessig er dette et godt orgel. Fasaden tar opp i seg detaljer fra rommet på en god måte, men den fremstår som en massiv, rektangulær vegg pga. at den mangler dybdeperspektiv eller noen brudd i de strenge linjene. Når det gjelder disposisjonen er den god, men dersom man skal ha et fransk SV bør den tyske oboen erstattes av en fransk basun-obo. Denne gir også god fylde i bassen. Det er heller ingen rørstemme i HV og dette vil mest sannsynlig bli et savn. Her bør det vurderes å flytte trompeten fra SV til HV.

Prisen på dette orgelet er for høy i forhold til prisrammen, og det må reduseres dersom denne orgelbyggeren skal velges. De skisserer selv en mulig reduksjon av 3 stemmer og 3 pedalekstensjoner (Bourdon 16´ og Flute Harmonique 8´ i HV og Plein Jeu 2-4 i SV), og kun elektrisk traktur. Enda en mulighet til reduksjon er bortfall av transmisjoner fra SV til P. Det er også penger å spare dersom man gjenbraker den gamle fasaden, belger, vifte og klarer å redusere prisen på opphold. Dersom man velger denne orgelbyggeren, bør man vurdere om man skal rendyrke den tyske Ladegaststilen i stedet for å blande tysk og fransk stil.

4.2. Orgelbau Kuhn, Männerdorf i Sveits

Pris for dette orgelet er NOK 8.328.800 pr. 14.04.2023, og den er høyere enn prisrammen på 6 000 000. Garantien gjelder i 10 år ved normal bruk og ved regelmessig vedlikehold av Kuhn. Pris på servicebesøk er ca. NOK 22.000. Levering er siste halvdel av 2026, og betalingen er delt i fem avdrag.

Klanglig er orgelet tenkt i en fransk-romantisk stil. HV og SV plasseres inne på galleriet, på golvnivå. Pedal og belger plasseres inne i tårnrommet. Vindladen til HV plasseres rett bak fasaden og SV bak denne med stemmegang mellom. På hver side av HV plasseres to pedalvindlader med henholdsvis Basun 16´ og Flute 4´ med oktavutvidelse til flute 8´. Disse stemmene plasseres her pga den melodiske funksjonen de har. De øvrige pedalstemmene plasseres bak SV, i tårnrommet med en bakvegg for å reflektere lyden ut i rommet. Spillebordet er innebygd i sokkelen.

Orgelet får 22 selvstendige stemmer, 3 transmisjoner og 1 oktavutvidelse. 4 av de gamle stemmene gjenbrukes. HV får 8 stemmer SV får 10 stemmer og Pedal får 4 selvstendige stemmer + 3 transmisjoner og 1 ekstensjon. HV har 8'-basis og SV 16'-basis. HV har principalkor 8', 4', 2 2/3' og mixtur, fløyter 8', 8' og 4', samt en rørstemme. SV har fløytekor 16', 8', 8', 4', 2 2/3', 2', 1 3/5', noe som gir mulighet til å bygge opp en kornett og 2 strykestemmer inkl. voix celeste. Det er også en rørstemme, basson-hautbois 8'. Det er fire selvstendige pedalstemmer inkl. en rørstemme, basson 16'. Orgelet har normalkopler og II-II sub.

Fasaden har en vertikal struktur. Midtdelen er trukket litt fram for å understreke de vertikale linjene. Det gir også fasaden litt dybde. Pipene er plassert slik at pipemunnene danner skrå linjer. Dette markeres enda mer ved å forgylle under- og overlabiene. Blendverket over pipene tar igjen den triangulære formen på toppen av vinduene. Fasaden er fargesatt i hvitt, blått og gull, og tar igjen noen av fargene i rommet. De foreslår også å åpne opp vinduet i tårnet for å få gjennomlys.

Orgelet bygges med sløyfelader. Belgene bygges som magasinbelger og plasseres så nært hvert enkelt verk som mulig. Vindkanalene er i tre. Spilletraktoren er mekanisk og de har skissert dobbelregistratur. Også her er det mulig med et fratrekk i prisen med kun elektrisk registratur. Orgelet bygges med tradisjonelle og gode materialer med treverk av gran, furu og eik.

Kuhn lager alt selv, også pipene.

Setteranlegg er inkludert.

Punktskrift og pedalforhøyere er inkludert og stemmeklaviatur kan leveres mot et tillegg i prisen.

4.2.1.Referanseorgel

Orgelet i Melhus kirke har 27 stemmer og er en kombinasjon av gamle og nye stemmer. Det er stemmer fra det forrige orgelet, bygd av Jørgensen, og et skotsk orgel. Dette har Kuhn klart å få til en god helhet på, og orgelet klinger godt sammen. Fasaden er fra 1892.

4.2.2.Vurdering

Det foreslåtte orgelet har et helhetlig godt totalkonsept, både klanglig og teknisk. Klanglig er det holdt i en stil, den fransk-romantiske. Disposisjonen er god, men koppel II-II sub bør kanskje heller plasseres på manual I, som mangler 16'. Det er en gjennomtenkt og god disposisjon, selv om HV gjerne skulle hatt både en 16' og en 1 3/5' for bygge opp en kornett. Plasseringen av de to pedalstemmene på siden av HV, med resten av pedalstemmene helt bak i orgelet, er ikke gunstig i et såpass tørt akustisk rom som Hommelvik kirke. Man risikerer at lyden spriker og ikke oppleves som samlende. Håndverksmessig er dette orgelet helt i toppsjiktet. Fasaden tar opp i seg detaljer fra rommet på en god måte og den samspiller godt med rommet. Fasaden er både tradisjonell og moderne.

Prisen for dette orgelet er NOK 8.328.800 pr. 14.4.2023. Dersom man trekker fra dobbeltregistratur og kun har elektrisk registratur kommer prisen ned på NOK 8.100.280. Dette er fortsatt mer enn NOK 2.000.000 over prisrammen, og det er et såpass lite orgel at det ikke er så mange muligheter til å redusere så mye i antall stemmer slik at man kommer ned mot oppgitt økonomisk ramme. Garantien gjelder i 10 år ved normal bruk og ved regelmessig

vedlikehold av Kuhn. Pris på servicebesøk er NOK 22.000. Levering er siste halvdel av 2026, og betalingen er delt i fem avdrag.

4.3. Schumacher Orgelbau, Eupen i Belgia

Pris for dette orgelet er NOK 6.671.464 pr. 31.3.2023, og det er høyere enn prisrammen på 6 000 000. De leverer i utgangspunkt kun pris på elektrisk registratur, men de har på forespørsel sendt pris for dobbelregistratur. Garantien er på 10 år med unntak av elektriske deler og setter. Pris for servicebesøk er nesten NOK 40.000, og omtrent det halve dersom det koordineres med vedlikehold i Øvre Rælingen. Betalingen er delt i fem terminer. Levering i slutten av 2025.

Schumacher leverer tilbud med et klangkonsept som henter inspirasjon fra flere tradisjoner, men med overvekt av fransk, sen romantisk stil.

Nesten hele orgelet plasseres inne i tårnrommet og på øverste trappetrinn på galleriet. HV plasseres fremst med C- og C#-side og diatonisk pipeoppstilling. SV plasseres bak HV med vindladene på langs og kromatisk pipeoppstilling. Pedalvindladene plasseres på sidene og på langs med kromatisk pipeoppstilling. Spillebordet er innebygget i sokkelen.

Orgelet får 27 selvstendige stemmer, 1 transmisjon og 4 oktavutvidelser. Av disse er 8 av stemmene gamle. HV har 11 stemmer, SV har 12 stemmer og PV 4 selvstendige stemmer, samt 1 transmisjon og 4 oktavutvidelser. HV har principalkor bestående av 8', 4', 2 2/3', 2' og mixtur, fløytekor bestående av 16', 8', 8', 4', en stryker og en rørstemme. SV består av principaler i 8' og 4'-leie, fløytekor i 8', 4', 2 2/3', 2' og 1 3/5'. Det er 2 strykere 8' inkl. Voix celeste. Det er tre rørstemmer; waldhorn 16', obo 8' og tr.p. harm. 8'. I pedal er det 3 selvstendige stemmer inkl. en rørstemme 16'. Det er en transmisjon og 4 oktavutvidelser. Orgelet har normalkopler.

Fasaden er tredelt og nesten kvadratisk like foran åpningen til tårnfoten. Den lages enten i oljebehandla eik eller blir malt.

Orgelet bygges med sløyfelader og en enkeltfoldet eller dobbelfoldet belg som fordeler luft ut i trekanaler til belger under vindladene. HV og SV har mekanisk traktur, og pedal har enten mekanisk eller elektropneumatisk traktur. Registraturen er elektrisk.

Orgelet bygges hovedsaklig i tradisjonelle og gode materialer, men har noe bruk av finer.

Schumacher lager ikke alle pipene selv, men deler av rørstemmene produserer de selv. Resten av orgeldelene blir produsert på verkstedet.

Setteranlegg er inkludert. Enten Eisenschmid, Heuss, IOS eller FSB. Hvilket system som velges vil bli diskutert med oppdragsgiver.

Stemmeklaviatur, pedalforhøyere og punktskrift leveres mot et tillegg i prisen.

4.3.1.Referanseorgel

Referanseorgelet vi fikk sett står i Øvre Rælingen. Det stod ferdig i 2020. Orgelet er noe større enn det som skal til Hommelvik. Orgelet er plassert på gulvnivå på den ene sideveggen i den relativt kvadratiske kirka, med alteret på venstre side av orgelet. Orgelet står tett inntil menigheten, og det kan være utfordrende med at klangen blir for direkte. Dette er løst på en god måte, og orgelet klinger behagelig i hele rommet, også tett opptil orgelet. Totalklangen i

orgelet er varm og fargerik. Dessverre var deler av orgelet noe ustemt da vi var der, og noen av stemmene har ujevnheter i intonasjonen. Spillearten i nederste oktav på SV var også veldig tung i forhold til resten. Orgelbyggerne skulle dit uka etter at vi var der, og jeg regner med at disse tingene er rettet opp. Visuelt var dette orgelet fint med fargerikt blendverk, som lyser opp et ellers grått rom.

Vi var også innom verkstedet til Schumacher i Eupen i Belgia. Der holdt de på med tre restaurerings-/rekonstruksjonsprosjekter. De har svært god kompetanse på dette.

4.3.2.Vurdering

Klangkonseptet er i utgangspunktet godt, men plasseringen av nesten hele orgelet i tårnrommet og plassering av vindladene i SV og P på langs med kromatisk pipeoppstilling, trekker ned. Det er ikke gunstig med kromatisk pipeoppstilling da halvtoner ved siden av hverandre kan påvirke hverandre og lage uharmoniske toner. En stor pipemasse står også foran basspipene, og det gjør at man oppfatter de dype tonene svakere. Dette kan føre til at de må intonerer sterkere enn det som er sunt for pipenes naturlige klang. De leverer i utgangspunkt kun pris på elektrisk registratur, men de har på forespørsel sendt pris for dobbelregistratur. Med plasseringen av orgelet inne i tårnrommet er jeg usikker på om det vil bli plass til dobbelregistratur. Orgelet er også tenkt utstyrt med vindregulatorer i vindladene, «svømmebelger». Dette gir en svært stabil lufttilførsel, noe som gjør at klangen blir statisk og lite levende.

Det håndverksmessige og materialvalg er i det store og hele bra, men det er noe større bruk av finerplater enn hos de andre orgelbyggerne.

Prisen på dette orgelet er for høy i forhold til prisrammen, og størrelsen på orgelet må reduseres dersom denne orgelbyggeren skal velges.

4.4.Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri A/S, Åsen i Norge

Pris for dette orgelet er NOK 6.050.000, som såvidt er over rammen på 6 000 000. Med de to ekstra stemmene de har foreslått, vil prisen bli NOK 6.400.000. De leverer kun pris på dobbelregistratur, som er det vi i utgangspunktet etterspurte, men har på forespørsel også levert pris på elektrisk registratur. Garantien er på 10 år med unntak av elektronikk og setter. Leveringstid er siste kvartal i 2026. Pris på service er NOK 8.000.

Klanglig sett er orgelet tenkt i fransk-romantisk stil ispedd noe fransk barokk. To orgelbyggere er utgangspunkt, Cavaille-Coll og J. A. Silbermann. Dette er forøvrig den måten Cavaille-Coll ofte bygde sine orgler på, et klassisk fransk orgel som utgangspunkt, som så ble utvidet.

Orgelet er trukket frem på galleriet på gulvnivå og både HV og SV er inne på galleriet. HV har 16'-basis og SV har 8'-basis. PV er plassert inne i tårnrommet med en vegg bak. Vindladene er plassert på tvers og har diatonisk pipeoppstilling. Orgelet er utstyrt med normalkopler. Plantegningen viser at alle delene av orgelet er godt tilgjengelig for vedlikehold. Tegningene er gode og detaljerte. Innebygd spillebord i sokkelen.

Orgelet får 22 selvstendige stemmer og har opsjon på 2 stemmer til. De gjenbraker 4 stemmer og har 18 nye. HV har 9 stemmer med principalkor 8', 4', 2' og mixtur. Fløytekorset består av 16', 8'. I tillegg er det en Nazard 2 2/3', en stryker 8' og en rørstemme, trompet 8'. SV har fullt fløytekor med 8', 8', 4' og 2'. I tillegg er det to strykere, inkl. voix celeste, cornet og en rørstemme bassun-obo 8'. Pedal har 4 selvstendige stemmer, også en rørstemme og det gjør at man ikke alltid trenger å koble manual ned til pedal. I alternativ 2 har Torkildsen foreslått to

ekstra stemmer i HV fløyte 4' og ters 1 3/5. Dette gjør at orgelet blir utstyrt med en oppdelt kornett i HV.

Fasadens hovedform er rektangulær, og består av fem felter der tre felter har klingende piper. De to mellomfeltene er gjenbruk av sidefeltene i den gamle fasaden. Feltene har ulik høyde og bredde med det høyeste og bredeste feltet midt i, deretter to smale og lavere felt, og til slutt to litt høyere og bredere felt. Dette gir en symmetrisk fasade. Det er litt vanskelig å se om det er tegnet inn blendverk på bildet. Hovedfargen på orgelet er blå med elementer i rødt og gull i tillegg.

Orgelet bygges med sløyfelader og mekanisk spilletraktur. Spilletrakturen er toarmet og selvregulerende. Det er skissert dobbeltregistratur. Orgelet er forsynt med en forbelg til pedal og en enkeltfoldet parallellbelg til HV og SV.

Vindkanalene er i tre og konduktene i metall.

Orgelet bygges i gode og tradisjonelle materialer med svært begrenset bruk av sperret tre og kunststoffer.

Torkildsen lager ikke metallpipene selv. Trepipene og rørstemmene lager de selv.

Rørstemmene har nøye avstemte begerlengder, og har dermed god stemmingsstabilitet.

Setteranlegget er ikke beskrevet detaljert annet enn hvor betjeningsknappene tenkes plassert.

Orgelet leveres med stemmeklaviatur og punktskrift. Pedalforhøyere, enkeltvis, er inkludert.

4.4.1.Referanseorgler

Referanseorgelet i Beitstad fra 2022 har 20 stemmer og er bygd i Claus Jensen-/Amund Eriksen-stil. Dette orgelet står i en større kirke enn Hommelvik og har færre stemmer, men her hører og ser man at dersom man gir pipene god plass, blander de seg og klinger godt. Orgelet har mange klangnyanser og et stort pleno. Trompeten er en kopi av Eriksens trompet til Søndre Høland, og den er nokså kraftig og noen vil mene for kraftig. HV er basert på mensurer fra C. Jensen-orgelet i Tromsø domkirke. Håndverksmessig er dette instrumentet i toppsjiktet.

Orgelet til Sakshaug kirke stod ferdig i 2018 og har 46 stemmer og er mye større enn det som er tenkt til Hommelvik. I dette orgelet har orgelbyggerne hentet inspirasjon fra de franske orgelbyggerne J. A. Silbermann og A. Cavaille-Coll, og har fått til en god sammenheng som klinger flott.

4.4.2.Vurdering

Det foreslåtte orgelet har et helhetlig godt totalkonsept, både klanglig og teknisk. Klanglig er det hovedsaklig holdt i fransk-romantisk stil med islett av klassisk fransk stil i HV.

Disposisjonen er god, men man kan selvfølgelig ønske seg mer, som fløyte 4' og ters 1 3/5 i HV (alternativ 2). Et sub-koppel på manual II bør også vurderes. Torkildsen bygger orgler av høy håndverksmessig kvalitet. Fasaden tar opp i seg detaljer fra rommet og gjenbruker deler av den gamle fasaden på en god måte. Stemmeklaviatur er inkludert.

Dette tilbudet er nesten innenfor prisrammen, og har den laveste prisen og de laveste servicekostnadene. Dette er også det tilbudet som har med det som er etterspurt, og som uten videre kan aksepteres uten reduksjoner.

4.5. Verschueren Orgelbouw, Itterwort i Nederland

Pris for orgelet er NOK 7.269.141 pr. 14.4.2023, og det er høyere enn prisrammen på NOK 6 000 000. Dette er prisen med kun elektrisk registratur. Garantien er på 10 år med unntak av elektronikk og setter. Pris for service er ca. NOK 33.000. Dette kan reduseres noe dersom det koordineres med andre orgler i Norge.

Klanglig sett tar dette orgelet utgangspunkt i tradisjonen etter orgelbyggerne Dalstein-Haerpfner og Merklin. Disse to orgelbyggerne representerer både tysk og fransk tradisjon, og det nye orgelet har en disposisjon med et tydelig fransk preg, men med innslag av et par tyske stemmer.

Orgelet er trukket noe fram på galleriet og ned på golvnivå, men størstedelen står inne i tårnrommet. For å få god plass rundt pipene er vindladene plassert på langs med kromatisk pipeoppstilling. HV på høyre side og SV på venstre side. Pedal er plassert bakerst i tårnrommet. HV har 8 stemmer, SV har 10 stemmer og pedal har 3 selvstendige stemmer + 1 transmisjon. 3 av de gamle stemmene er tenkt gjenbrukt. Orgelet er utstyrt med normalkopler. De har også tenkt å bygge orgelet klart for 6 ekstra stemmer. Plantegningen viser at alle delene av orgelet er godt tilgjengelig for vedlikehold. Tegningene er gode og detaljerte. Innebygd spillebord i sokkelen.

Disposisjonen er hovedsaklig fransk, men med et par tyske innslag. HV har 8 stemmer og 16-basis. Principalkoret består av 8', 4' og mixtur. Fløyten består av 16', 8', 8' med opsjon for en 4'. Det er også kornett og en rørstemme; trompet 8'. SV har 10 stemmer med fullt fløytekor 8', 4' og 2'. To strykestemmer 8' og fløytealikvoter 2 2/3 og 1 3/5. Dette betyr at det også er en oppdelt kornett i SV. Det er to rørstemmer; Trompette Harmonique 8' og basson & hautbois 8'. Det er opsjon på 3 stemmer til i SV. Pedal har 3 selvstendige stemmer og 1 transmisjon. Det er ikke noen rørstemmer. SV er utstyr med elektrisk svell.

Fasaden er symmetrisk og tradisjonell med to runde tårn på sidene, med et flatt felt ytterst. I midten er det et spisst felt og fire små flate felt. Fasaden får på denne måten dybde og liv. Blendverket er tenkt laget i «flamed» kopper. Fasaden fargesettes i samråd med oppdragsgiver.

Orgelet bygges med sløyfelader og mekanisk spilletraktur. Spilletraktoren er toarmet og selvregulerende. De ønsker å bygge elektrisk registratur da dette er plassbesparende og billigere. Orgelet utstyres med tre belger og to regulatorbelger. Vindkanalene er i tre og konduktene i «westaflex». De kan også bygge konduktene i metall, men da med et prispåslag. «Westaflex» er et kunstmateriale, som er fleksibelt.

Settersystemet er Eltec Orgdrive med 7992 kombinasjoner delt i 6 seksjoner.

Orgelet kan leveres med stemmeklaviatur og punktskrift mot et tillegg i prisen. Pedal forhøyere, som helt brett, er inkludert.

Orgelet bygges hovedsaklig med gode og tradisjonelle materialer, med unntak av noe bruk av finer og «westaflex» i konduktene.

4.5.1.Referanseorgler

Referanseorgelet i Vågsbygd kirke har 32 stemmer og er fra 2022, så dette er et større orgel enn det som skal til Hommelvik. Orgelet klinger fint og har en varm klang, men det er noe kraftig i tomt rom. Når rommet fylles opp av folk blir nok dette dempet betraktelig. Her er det brukt mange gamle stemmer fra Merklin, og disse klinger flott. De nye stemmene er stort sett integrert godt til disse, men klarinetten fungerer ikke godt i helheten. Fasaden passer i rommet, men den er litt kjedelig og det mangler blendverk over pipene. Fyllingene er i finerplater. Dette orgelet har montert barkermaskin for å lette spilleart og koplinger. Dessverre fungerer den også på H.V. hele tiden, og dette gir en unødvendig støyende spilleart. Orgelet i Bergen Op Zoom er et helt annet instrument fra 1864, som er restaurert og rekonstruert av Verschueren. Her er det gjort en glimrende jobb både håndverksmessig og klanglig.

4.5.2.Vurdering

Klangkonseptet er i utgangspunktet godt, plassering av vindladene i HV og SV på langs med kromatisk pipeoppstilling, trekker ned. Det er ikke gunstig med kromatisk pipeoppstilling da halvtoner ved siden av hverandre kan påvirke hverandre og lage uharmoniske toner. En stor pipemasse står også foran basspipene, og det gjør at man oppfatter de dype tonene svakere. Dette kan føre til at de må intonerer sterkere enn det som er sunt for pipenes naturlige klang. Verschueren ønsker å bygge elektrisk registratur, men det vil være plass til dobbeltregistratur. Det håndverksmessige og materialvalg er godt. Det mangler en rørstemme i pedal og voix celeste i SV. Det er derimot opsjon på 2 stemmer til i pedal, deriblant en rørstemme Orgelet klargjøres for 6 stemmer til, noe som vil gi et veldig funksjonelt og godt orgel dersom disse stemmene kommer på plass. Erfaringsmessig er det sjelden at man får satt inn stemmer etter at prosjektet er slutført..

Dette orgelet er over NOK 1.000.000 over prisrammen, og det er et såpass lite orgel at det ikke er så mange muligheter til å redusere så mye ned mot oppgitt ramme på 6 000 000.

5. Sammenligning av tilbudene

Tilbudene skal vurderes utifra vurderingskriteriene som er satt opp i konkurransegrunnlaget og kravsspesifikasjonsdokumentet som er lagt ved. Dette er også satt opp i et sammenlignbart skjema i vedlegget «Sammenligning, enkel».

Alle orgelbyggerne har levert gode og interessante konsepter på orgler som vil kunne gjengi mye orgellitteratur på en troverdig og god måte, og som i tillegg vil være gode gudstjenesteinstrumenter.

Det er imidlertid store forskjeller i størrelse, konstruksjon og ikke minst pris. Alle orgelbyggerne har levert tilbud som er over prisrammen på NOK 6.000.000. Her er Torkildsen nærmest med et tilbud på NOK 6.050.000, som også inkluderer stemmeklaviatur. Det høyeste tilbudet fra Kuhn er på over NOK 8.000.000. Verschueren er også langt over den prisrammen som er satt med et tilbud på over NOK 7.000.000. Her er det mange ting som kommer som et tillegg, så det blir i praksis enda dyrere. Begge disse orgelbyggerne har levert tilbud på et såpass lite orgel, at det er ikke vil være mulig å ta bort nok for å komme innenfor prisrammen. Schumacher og Eule har en pris på ca. NOK 6.700.000. Begge disse orgelbyggerne har flere stemmer enn Torkildsen, og dersom en av disse skal velges, må det tas bort noe for å få det innenfor prisrammen. Schumacher sitt klangkonsept er i utgangspunktet interessant, men plasseringen av orgelet inne i tårnrommet med vindlader på langs, har såpass mange ulemper at de ikke bør velges. Eule har skissert noen

innsparingspunkter og ved å ta bort 3 stemmer, oktavutvidelser, transmisjoner og ved å gjenbruke belger, vifte og fasade kommer man ned i ca. NOK 6.100.000. Når det gjelder pris, så spiller valutakurser inn for de utenlandske orgelbyggerne, og små endringer der gir store utslag. Når krona er svak, slik som nå, blir orglene dyrere enn dersom krona er sterk. Hvordan dette vil utvikle seg, er det umulig å si noe om. Eule og Verschueren skisserer at de kan diskutere fast pris ved inngåelse av kontrakt, slik at man unngår prisstigning. Schumacher foreslår at det betales mer i starten for å unngå stor prisøkning. Kuhn følger retningslinjene til den sveitsiske orgelbyggerforeningen der prisstigning blir justert hvert år. Torkildsen følger SSB's byggeindeks for eneboliger i tre, unntatt stein-, jord- og sementarbeid. Hvor stor prisstigningen blir, er det umulig å si noe om. Et eksempel på dette er prisstigningen i 2020 som var på ca. 3%, mens i 2021 var prisstigningen nesten på 20%. Det siste er unormalt mye.

Antall selvstendige stemmer varierer fra 21 til 27. Fire av orgelbyggerne har transmisjoner og oktavutvidelser i pedal. Gjenbruk av stemmer varierer fra 3 til 8. Prisen på orglene varierer fra NOK 6.050.000 til NOK 8.328.800. Snittprisen på hver enkelt selvstendige stemme varierer fra ca. NOK 254.671 til NOK 378.581. Leveringstidspunkt varierer fra midten av 2025 til slutten av 2026.

Garantien er lik for alle, med 10 år, under forutsetning av at orgelbyggeren har ansvar for alt vedlikehold. For elektronikk og setter er garantien på 2 eller 3 år, med unntak av Eule som har 10 års garanti på setteren. Forsikringsordningene er nokså like. Pris på servicebesøkene varierer fra NOK 8.000 til NOK 39.000 annenhvert eller tredjehvert år. Responstid ved feilretting varierer fra neste dag til 2-3 dager.

Som konsulent vil jeg anbefale et orgel som i størst mulig grad er bygd etter klassiske prinsipper og i størst mulig grad mekanisk, og med så lite elektronikk som mulig. Dette har sammenheng med at et mekanisk orgel er det lettere å reparere og det er enkelt å finne evt. feil. Elektronikk må på et tidspunkt skiftes ut, og om det tar 10, 20 eller 50 år er umulig å si noe om. Derfor er det viktig for meg at registraturen er dobbel og ikke kun elektrisk. Ved elektrisk registratur, er stemmen enten av eller på, og man kan ikke bruke effekten med å dra registertrekket halveis ut, som man kan med mekanisk registratur. Dersom man tenker å undervise barn og unge i orgelspill, er dette en spennende effekt for eksperimentering og improvisasjon, og/eller ved fremføring av ny musikk hvor dette er angitt. Et eksempel på dette er Ståle Storløkkens nylige innspilling «Ghost train» fra Steinkjer kirke der dette brukes som et hyppig virkemiddel.

Jeg anbefaler også at orgelet får pedalforhøyere som kan settes enkeltvis på pedalklavaturet. For nybegynnere er dette klart det beste, da de ser tonene de skal spille (konkretisering), og dermed er det lettere å spille riktig. I starten er det sjelden mer en 2-3 toner i pedal. Erfaringsmessig vil de fleste skru ned krakken og spille på pedalklavaturet når de har holdt på en stund. Jeg har undersøkt litt med de som har undervist barn og unge lengst, og de har samme erfaring som meg.

Jeg er også usikker på nytteverdien av å ha punktskrift på orgelet. Dette har jeg diskutert med en blind organist, og han synes det er spennende, men er usikker på om det er nødvendig. Dersom dere ønsker dette sterkt, bør dere søke aktuelle aktører om støtte til dette, som et pilotprosjekt.

5.1. Mulige innsparinger

Siden alle tilbudene er over prisrammen i større eller mindre grad, må orgelkomiteen ta stilling til mulige innsparingstiltak. Det som gir størst innsparing, er å redusere antall stemmer på orgelet.

Reduksjon av dobbeltregistratur til elektrisk registratur, vil kunne gi noe innsparing, men da har man ikke mulighet til mekanisk registrering. Jeg anbefaler at orgelet bygges med dobbeltregistratur.

Bortfall av punktskrift og pedalføhøyere vil kunne gi litt innsparing.

Dersom menigheten klarer å ordne billigere overnatting til orgelbyggerne i monteringsperioden vil det kunne gi noe innsparing.

6. Vekting av tilbudene

Ved vektingen er det benyttet en poengskala med 10 som maksimum for det enkelte kriterium og underkriterium. Ved evaluering av tilbudene vil det innenfor hvert kriterium og underkriterium bli gitt en poengscore på 0-10. Beste tilbud innenfor hvert kriterium og underkriterium vil få 10, mens det blir gitt en poengscore som gjenspeiler relevante forskjeller i tilbudene nedover for øvrige tilbud. Det er ingen nedre grense, så det betyr at en poengscore kan gå i (-) minus. Alle kriterium og underkriterium vil bli gitt en poengscore før de multipliseres med den angitte vekten i % og summeres. Tilbudet med høyeste vektete poengsum for både pris og kvalitet til sammen vil bli tildelt kontrakt.

Vektingen er min vurdering som orgelkonsulent. Jeg har lagt vekt på hva som vil være det beste orgelet i kirka i et lengre perspektiv, uavhengig av hvem som er organist.

Ingen orgelbygger har levert forslag innenfor prisrammen på NOK 6.000.000. Det nærmeste tilbudet er NOK 50.000 over og det høyeste er NOK 2.000.000 over rammen. Prisforskjeller innenfor den økonomiske rammen skal ha minst utslagseffekt som følger av vektingsopplegget, og teller kun 20%, men det får i dette tilfellet likevel stor utslagseffekt siden tilbudene er høyere enn den økonomiske rammen som er satt. Noen tilbud har oversteget rammen så mye, at de aldri vil komme i nærheten av den økonomiske rammen, selv ved kraftige reduksjoner i stemmeantall osv. Dersom man aksepterer tilbud som ligger over rammen, som samtidig ikke er det laveste tilbudet som er nærmest den økonomiske rammen som er satt, vil man derfor få et problem i forhold til regelverk og muligens også klage fra de aktuelle orgelbyggerne.

De som er vektet høyest på «Konsept og klang» og «Håndeverksmessig kvalitet og tekniske løsninger» er Eule, Kuhn og Torkildsen. Kuhn får litt trekk for plassering av pedalstemmer på to forskjellige steder i orgelet. Eule får litt trekk for det visuelle, og noen av de tekniske løsningene som medfører elektronikk i traktur. Likevel er det kun små forskjeller. Schumacher og Verschueren scorer lavere på noen av punktene pga plassering av vindlader på langs, elektrisk traktur og bruk av finerplater og «westaflex» i konduktene.

Kriterium 3, pris, kostnad og formalia er det som er utslagsgivende i og med at alle tilbudene er over prisrammen og tildels mye over. Kuhn og Verschueren ryker ut her. Schumacher ryker ut pga av det totale konseptet. De to som står igjen er Eule og Torkildsen, og Torkildsen får flest poeng fordi de nesten holder seg innenfor prisrammen.

Jeg understreker at vektingen er min vurdering som orgelkonsulent. Orgelkomiteen kan vurdere tilbyderne annerledes. Når oppdraget skal tildeles, er det orgelkomiteens innstilling som gjelder. Dersom orgelkomiteen ønsker å endre vektingen, må samme oppsett brukes, og

poeng endres basert på en saklig begrunnelse, og innenfor de økonomiske rammene som er satt.

Dersom orgelkomiteen og fellestrådet ønsker et orgel som er dyrere enn prisrammen som er satt i kvalifiserings- og konkurransegrunnlaget, må alle orgelbyggerne (som ligger under den nye rammen), få anledning til å levere et revidert forslag før den endelige avgjørelsen blir tatt.

7.Sluttkommentar og konklusjon

Etter min mening er det to orgelbyggere som er aktuelle til å bygge nytt orgel i Hommelvik kirke, Eule og Torkildsen. Dersom man velger Eule, må flere ting reduseres, og dersom man reduserer antall stemmer, tar bort tre oktavutvidelser, to transmisjoner og gjenbraker vifte, belger og fasade, vil prisen komme omtrent ned på Torkildsens nivå. Torkildsen har inkludert stemmeklaviatur i sitt tilbud, mens det er et tillegg i Eules tilbud. Dette er noe som er sterkt ønskelig med tanke for best mulige arbeidsforhold for organisten. Ved disse reduksjonene vil stemmeantallet bli likt med Torkildsens tilbud, men det er likevel fortsatt noe høyere prismessig enn Torkildsen. Det må også vurderes om gjenbruk av belger, vifte og hele fasaden er ønskelig. Pris er likevel normalt ikke avgjørende/vektet høyest, men det vil være utslagsgivende når alt annet er kvalitetsmessig på samme høye nivå. Både Eule og Torkildsen har gode helhetkonsepter, og er veldig gode med det håndverksmessige. Når det gjelder det visuelle, er Torkildsens fasade, etter min mening, mer dynamisk enn Eules, som oppleves som for flat og massiv med sin strenge rektangulære form. Dette er heller ikke avgjørende, men vil kunne være utslagsgivende, når alt annet er kvalitetsmessig på samme høye nivå. Torkildsen har større kompetanse enn Eule på norske, akustisk sett tørre trekirker, og dette er også noe som må vurderes, og som kan være avgjørende. Leveringstiden hos Eule er 30 måneder, mens det hos Torkildsen er ca 40 måneder. Dette er heller ikke noe som bør være avgjørende. Det er også noen fordeler med å velge en lokal orgelbygger, som responstid og pris på service. De vil kunne komme i løpet av svært kort tid, dersom det er nødvendig. Dette er selvsagt ikke avgjørende, men kan likevel være utslagsgivende, når alt annet er kvalitetsmessig på samme høye nivå. Torkildsens tilbud er så og si innenfor prisrammen og har de laveste servicekostnadene. Dette er også det tilbudet som har med det som er etterspurt og også stemmeklaviatur, og som uten videre kan aksepteres uten reduksjoner.

Jeg vil derfor anbefale at det inngås kontrakt med Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri AS.

Kristin Eek
Orgelkonsulent

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	760	21/01211-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Kirkekunst Malvik kirke rapport fra NIKU

Saksframlegg

Det ble i 1999 gjort en tilstandsvurdering av en del av kirkekunsten i Malvik kirke. Det endte opp med en rapport som konkluderte med at det var mye som var i dårlig forfatning og hadde klart behov for konservering. Det har ikke blitt gjort noe konkret med dette siden den gang, men i 2021 ble det tatt fram igjen og tatt kontakt med NIKU med tanke om å starte med konservering. Siden det da hadde gått veldig lang tid siden tilstanden var vurdert, så var det behov for å foreta en ny tilstandsvurdering. Det ble søkt Riksantikvaren om midler til dette, og vi fikk dekt hele kostnaden der.

NIKU ble kontaktet og kom på en befaring i oktober i 2022. De har etter det kommet med en fyldig rapport på over 40 sider som beskriver hva som bør gjøres med kirkekunsten.

Sammendrag fra rapport fra NIKU:

NIKU var på befaring i Malvik kirke den 27. og 28. oktober for å tilstandsvurdere den gamle altertavlen (1673), alterfondveggen (1846) (også kalt den nye altertavlen) og to oljemalerier på lerret, samt for å utføre behandlingstester og foreslå behandling. Gjenstandene ble undersøkt visuelt med lupe, sidelys og i UV. Altertavlens arkitektur og skulptur er i relativt god tilstand og mindre behandlinger kan utføres i kirken. Altertavlens hovedmotiv, som er et åttekantet oljemaleri på lerret, har dårlig konserveringstilstand og bør demonteres fra altertavlen og fraktes til konserveringsatelier for behandling i form av strukturell utbedring, smuss- og fernissrens, samt visuell reintegrering. Alterfondveggen har en svært problematisk konserveringstilstand, og det var ikke mulig å komme frem til et egnet behandlingsforslag på grunn av skadene karakter, malerienes teknikk og materialer, samt størrelse og montering i kirken. To oljemaleri på lerret, et presteportrett som henger i prestesakristiet og et Ecce Homo-maleri som henger på søndre vegg i skipet har begge dårlig bevaringstilstand og bør fraktes til konserveringsatelier for strukturell behandling, overflate- og fernissrens, samt visuell reintegrering.

Med bakgrunn i dette, så vil det være behov for at vi nå gjør noe konkret for å få reparert skadene på denne kunsten. Det er ikke gitt noe kostnadsoverslag fra NIKU for utbedring av dette. Selv om det finnes noen få andre som også kan ta på seg slike jobber, så har nok NIKU nå en fordel i forbindelse med det arbeidet de har gjort gjennom undersøkelsene.

Det vil derfor være naturlig å innhente et tilbud fra NIKU i forhold til gjennomføring av konservering i henhold til rapporten. Når vi får et prisoverslag på dette, kan vi igjen søke Riksantikvaren om tilskudd. Søknadsfristen der er 1. november. Det vil da være naturlig at arbeidet vil kunne kjøres i

løpet av 2024. Vi må kanskje ta høyde for at vi må dekke noe selv, slik at vi tar med en kostnad i vårt budsjett.

Forslag til vedtak

Det innhentes et tilbud fra NIKU på konservering av kirkekunst i Malvik kirke i henhold til rapport fra befaringen i 2022. Det sendes inn søknad til Riksantikvaren om tilskudd til utbedringen. Det legges opp til en gjennomføring i løpet av 2024 og det tas med noe kostnader til dette i budsjettet for 2024.

MALVIK KIRKE. KIRKEKUNST OG INVENTAR

Altertavle, fondvegg og to oljemalerier på lerret. Tilstandsvurdering og
behandlingsforslag. Malvik kommune

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel Malvik kirke. Kirkekunst og inventar Altertavle, fondvegg og to oljemalerier på lerret. Tilstandsvurdering og behandlingsforslag. Malvik kommune	Rapporttype/nummer NIKU Rapport 133/2022	Publiseringsdato [Publiseringsdato]
	Prosjektnummer 1022401	Sider 44
	Avdeling Konservering	Tilgjengelighet Åpen
Forfatter(e) Lena Stoveland, med bidrag om historikk av Elisabeth Andersen	ISSN 2703-7797 ISBN 978-82-8101-279-0	Oppdragstidspunkt / periode utført 27–28 oktober, 2022
	Forsidebilde NIKU konservator Karen Mengshoel som undersøker den gamle altertavlen	

Prosjektleder Lena Stoveland
Prosjektmedarbeider(e) Lena Stoveland og Karen Mengshoel
Kvalitetssikrer Kjersti Marie Ellewsen

Oppdragsgiver / finansiert av Malvik kirkelige fellesråd / Riksantikvaren
--

<p>Sammendrag</p> <p>NIKU var på befaring i Malvik kirke den 27. og 28. oktober for å tilstandsvurdere den gamle altertavlen (1673), alterfondveggen (1846) (også kalt den nye altertavlen) og to oljemalerier på lerret, samt for å utføre behandlingstester og foreslå behandling. Gjenstandene ble undersøkt visuelt med lupe, sidelys og i UV. Altertavlens arkitektur og skulptur er i relativt god tilstand og mindre behandlinger kan utføres i kirken. Altertavlens hovedmotiv, som er et åttekantet oljemaleri på lerret, har dårlig konserveringstilstand og bør demonteres fra altertavlen og fraktes til konserveringsatelier for behandling i form av strukturell utbedring, smuss- og fernissrens, samt visuell reintegrering. Alterfondveggen har en svært problematisk konserveringstilstand, og det var ikke mulig å komme frem til et egnet behandlingsforslag på grunn av skadenes karakter, malerienes teknikk og materialer, samt størrelse og montering i kirken. To oljemaleri på lerret, et presteportrett som henger i prestesakristiet og et Ecce Homo-maleri som henger på søndre vegg i skipet har begge dårlig bevaringstilstand og bør fraktes til konserveringsatelier for strukturell behandling, overflate- og fernissrens, samt visuell reintegrering.</p> <p>Abstract</p> <p>NIKU visited Malvik Church on 27 and 28 October to assess the condition of the old altarpiece (1673), three large paintings (1846) (also called the new altarpiece), that are built into the architecture of the altar, and two easel paintings, as well as to carry out tests and propose treatment. The objects were examined visually with magnifying glasses, raking light and in UV. The altarpiece's architecture and sculpture are in relatively good condition and minor treatments can be carried out in the church. The altarpiece's main motif, which is an octagonal oil painting on canvas, is in a poor state of conservation and should be dismantled from the altarpiece and transported to a conservation studio for treatment in the form of structural measures, dirt- and varnish removal, as well as visual reintegration. The three integrated altarpaintings have a very problematic condition, and it was not possible to arrive at a suitable treatment proposal due to the nature of the damage, the technique and materials used in the paintings, as well as their sheer size and built-in installation in the church. Two other oil paintings on canvas, a portrait of a priest hanging in the sacristy, and a painting of Christ hanging on the south wall of the nave, are both in a poor condition and should be taken to a conservation studio for structural treatment, surface cleaning and varnish removal, as well as visual reintegration.</p>
--

Emneord Altertavle, alterfondvegg, kirkekunst, tilstandsvurdering, behandlingsforslag
Keywords Altarpiece, church art, condition assessment, treatment proposal

Avdelingsleder
Kjersti Marie Ellewsen

Figur 1. Malvik kirke (1846). Foto: T. Granhaug, Kirkebyggdatabasen.

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn for prosjektet	7
1.1	Malvik kirke, forenklet historikk	7
2	Prioriteringsrekkefølge	7
3	Altertavle (1673)	8
3.1	Beskrivelse	8
3.2	Behandlingshistorikk og sekundære materialer	11
3.2.1	Skulptur og arkitektur	11
3.2.2	Åttekantet oljemaleri på lerret	11
3.3	Tilstand	14
3.3.1	Skulptur og arkitektur	14
3.3.2	Lerretsmaleri	15
4	Alterfondvegg (1846)	16
4.1	Beskrivelse	17
4.2	Behandlingshistorikk og sekundære materialer	18
4.3	Tilstand	21
5	Portrett av presten Simon Wolff (1755)	23
5.1	Beskrivelse	23
5.2	Behandlingshistorikk og sekundære materialer	24
5.3	Tilstand	25
6	<i>Ecce homo</i> (udatert, trolig 1700-tallet) på sørveggen i skipet	26
6.1	Beskrivelse	27
6.2	Behandlingshistorikk og sekundære materialer	27
6.3	Tilstand	28
7	Tester	29
7.1	Altertavle (1673)	29
7.1.1	Konsolideringstest	29
7.1.2	Rensetester	30
7.1.3	Demonteringstest	30
7.2	Alterfondvegg (1846)	31
7.2.1	Konsolidering	31
7.2.2	Rensetester	31
7.2.3	Prøveuttak	31
7.3	Portrett av presten Simon Wolff (1755)	32
7.3.1	Rensetester	32
7.3.2	<i>Ecce homo</i> (udatert) på sørveggen	33
7.3.3	Rensetester	33
8	Behandlingsforslag	33
8.1	Altertavle (1673)	33
8.1.1	Arkitektur og skulptur	33
8.1.2	Oljemaleri på lerret	34
8.2	Alterfondvegg (1846)	34
8.3	Portrett av presten Simon Wolff (1755)	35
8.4	<i>Ecce homo</i> (udatert) på sørveggen	36
9	Lysforhold og oppvarming i kirken	36
10	Litteratur og kilder	40
11	Vedlegg 1 – tester	41

1 Bakgrunn for prosjektet

Høsten 2022 gjennomførte NIKU et forprosjekt i Malvik kirke (fig. 1) i Malvik Kommune. I 1999 var NIKU på befaring i samme kirke for å vurdere tilstanden på kirkekunsten og gi et pristilbud. Tilstanden på altertavlen (1673), alterfondveggen (1846, også kalt 'den nye altertavlen') og to lerretsmalerier; *Portrett av presten Simon Wolff* (1755) og *Ecce homo* (udatert, antatt 1700-talls) på sørveggen, ble vurdert som kritisk i 1999, men det ble det ikke foretatt noen behandlinger i etterkant av denne tilstandsvurderingen. Siden den gang har det blitt installert nytt varmeanlegg i kirken (rørvnene under benkene ble erstattet med elektriske ovner) med automatisk styring og logging av klima. Formålet med prosjektet i 2022 var å foreta en ny tilstandsvurdering og utarbeide forslag til behandling av altertavlen, alterfondveggen og to oljemaleri på lerret.

Befaringen ble utført av to konservatorer fra NIKU den 27. og 28. oktober 2022. Gjenstandene ble undersøkt med lommelykt, lupe og med ultrafiolett (UV) lampe. Kirken var oppvarmet til brukstemperatur under oppholdet. Det ble benyttet et enkelt rullestillas og gardintrapp for å nå gjenstandene, men tilgangen var begrenset. Altertavlen ble undersøkt så langt opp det lot seg gjøre fra alterbordet (omtrent halvveis). Baksiden av det åttekantede lerretsmaleriet som utgjør den gamle altertavlen hovedmotiv var ikke mulig å undersøke siden det er festet med spiker til bakpaneler. Portrettet av Simon Wolff var ikke mulig å ta ned fra veggen, og tilgang til baksiden av maleriet var begrenset. Deler av maleriene som utgjør alterfondveggen var heller ikke tilgjengelig fra stillas. Alle foto er tatt av NIKU under befaringen dersom ikke annet er nevnt.

1.1 Malvik kirke, forenklet historikk

Malvik kirke ble oppført i 1846, er bygget i tre og er tegnet av arkitekt G.O. Olsen.¹ Den har vernestatus som automatisk listeført. De innvendige tømmerveggene sto umalt med lysmalt tak til slutten av 1800-tallet. Før den nåværende kirka sto det en langkirke i stav nevnt i 1589, og revet i 1654. En ny langkirke av tømmer skal ha blitt bygget samme år som den første ble revet. Langkirken av tømmer ble deretter revet i 1845. Deler av inventaret ble flyttet fra den forrige kirka til kirka som står der i dag.

2 Prioriteringsrekkefølge

Basert på undersøkelsene som ble foretatt i forprosjektet, er det gitt følgende vurdering av behandlingsrekkefølge:

1. Oljemaleri på lerret av oppstandelsen som utgjør altertavlen (1673) hovedmotiv. Svært dårlig konserveringstilstand. Bør tas inn til atelier. Altertavlen arkitektur og skulptur er i en stabil og relativt god tilstand, og kan behandles i forbindelse med innhenting eller tilbakelevering av lerretsmaleriet.
2. *Presteportrett av Simon Wolff* (1755), oljemaleri på lerret. Svært dårlig konserveringstilstand. Bør tas inn til atelier for behandling.
3. Maleri av *Ecce Homo* (udatert), på sørveggen i skipet, oljemaleri på lerret. Svært dårlig konserveringstilstand. Bør tas inn til atelier for behandling.
4. *Alterfondveggen* (1846) av Larsen Hansen Svært dårlig konserveringstilstand. Krever flere tester og undersøkelser på stedet. Kan ikke fraktes til atelier for behandling.

Andre gjenstander i kirken som ikke ble tilstandsvurdert i 2022:

Maleri av *Ecce Homo* fra 1600-tallet i sakristiet, en eldre lysestake (trolig 1673), døpefont (trolig 1673). Disse ble ikke undersøkt i detalj. Lysestaken og døpefonten har litt løs maling, men fremstår ellers i god konserveringstilstand.

¹ Forbord, K. 1996. *Malvik Kirke 150 år i 1996: 1948-1996. Kirker og kristenliv i Malvik fra førkristen tid til i dag*. Malvik Menighetsråd.

Under følger en nærmere beskrivelse av tilstand og behandlingsforslag på de aktuelle gjenstandene som ble undersøkt i 2022.

3 Altertavle (1673)

Altertavlen er fra 1673 (fig. 2 og 3) og skal ha blitt skåret av dansken Niels Marcussøn og hans to sønner Marcus og Lukas, som sannsynligvis også står bak en eldre lysestake og døpefont i kirken (begge ca.1673).² Hovedmotivet er sannsynligvis malt av Johan Hansen contrafeier eller Niels Nielsen contrafeier.

Figur 2. Den gamle altertavlen (1673) i Malvik kirke. Skåret av Niels Marcussøn og hans to sønner. Hovedmotivet er malt av enten Johan Hansen contrafeier eller Niels Nielsen contrafeier.

Figur 3. Nedre del av altertavlens bakside.

3.1 Beskrivelse

Altertavlen er utført i barokk stil og består av korpus med predella og toppstykke som er rikt skåret i tre og sannsynligvis utført i oljemaling (figur 4–9). Den har en åttekantet treramme dekorert med frodige utskårne bladranker og vingefelt med ranker og engler eller allegoriske kvinneskikkelser. Predellaen har rikt profilerte gesimser og kjerubhoder. Overstykket består av et kvadratisk, marmorert midtfelt flankert av to skårne mannskikkelser og to allegoriske figurer ytterst. Det skårne toppstykket avbilder Kristi himmelfart med Kristi på en sky, over små apostelfigurer. Dagens fargetoner er dominert av gull, rødt, grønt, blått, hvitt og sort. Altertavlen skal opprinnelig ha hatt både forgylling og sølv.³

Hovedmotivet i altertavlen er et åttekantet lerretsmaleri som avbilder oppstandelsen (figur 10–13). Maleriet ser ut til å være malt i tradisjonelle oljefarger. Fargene er dominert av kontraster mellom lyse

² Forbord, K. 1996. *Malvik Kirke 150 år i 1996*. S. 45–48.

³ Forbord, K. 1996. *Malvik Kirke 150 år i 1996*.

og mørke områder. En tynn, rødbrun grundering kan sees langs kanten av lerretet (fig.12). I et område med avskallet, grønn maling, kan det se ut som at det er brukt en hvit undermaling (fig.13). Lerretet har en relativt fin, åpen vev. Det er festet til panelene bak med spiker og tynne halvstaver langs kantene.

Altertavlen måler 568 (h) cm x 361 (b) cm x ca. 35 (d) cm.

Dimensjonene på altertavlen er basert på Ola Seters oppmåling i 1957, da deler av altertavlen ikke var tilgjengelig under befaringen i 2022.

Oljemaleriet måler 184,0 (h) cm x 131,5 (b) cm på det største.

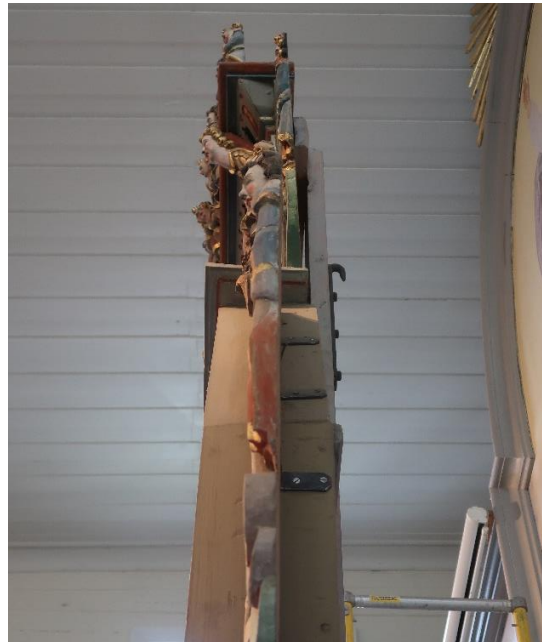
Figur 4. Detalj av toppstykket, med marmorert kvadratisk felt og himmelfartsscene øverst.

Figur 5. Toppstykket fra baksiden.

Figur 6. Detalj av venstre side av altertavlen sett fra baksiden.

Figur 7. Detalj av altertavlens høyre side.

Figur 8. Detalj av figur på høyre side av altertavlen.

Figur 9. Detalj to kjeruber på venstre side av predella.

Figur 10. Åttekantet oljemaleri på lerret av oppstandelsen utgjør altertavlens hovedmotiv.

Figur 11. Detalj av lerretsmaleriets høyre side.

Figur 12. Detalj. En rødbrun grundering kan sees i områder med fargeavskallinger og langs kanten av lerretet.

Figur 13. Detalj. Antydning til hvit undermaling i grønt fargeområde til venstre i motivet.

3.2 Behandlingshistorikk og sekundære materialer

Behandlingshistorikken er basert på informasjon fra riksantikvarens arkiv.

- 1790: Muligens behandlet og/eller overmalt av maler/tegnemester Lyng⁴
- Ca. 1905: Korpus og skulpturer ble overmalt i hvitt og imitasjonsgull, uten ferniss. Sannsynligvis utført av malermester Nordberg i Trondheim.⁵
- Etter 1937: Den gamle altertavlen ble flyttet fra alteret og hengt opp på nordveggen i koret (samtidig med at alterfondveggen ble avdekket).
- 1956: Altertavlen ble flyttet fra korets nordvegg tilbake til alteret, og korpus og skulpturer fargerestaurert av O. Seter.⁶ Salmiakk, reprin og lut ble testet. Lut ble brukt til å fjerne den tykkeste malingen, deretter ble reprin og tørrskraping brukt til å avdekke originale farger. Skulpturer og dekor ble forgylte med ekte gull og enkelte områder ble fargeforsterket. Den nesten svarte bunnen i ranken ble malt. Gull og farger på rammen ble 'patinert', men det er uvisst hva denne patineringen besto av. Alle de tapte strålene på Kristi-skulpturens hode ble rekonstruert med smidde pinner. Konstruksjonen til tavlen ble sikret med solide, smidde jernkroker på baksiden og festet til panelene under alterfondveggens midtre bilde.
- U.å. Rensetester på lerretsmaleriet.

3.2.1 Skulptur og arkitektur

I dag sees altertavlen slik den fremsto etter avdekking og fargerestaurering i 1956 (fig.14–19), med en kombinasjon av original polykromi og sekundær forgylling, fargeforsterking, overmaling og 'patinering'. Det ligger også noen rester av hvit overmaling som ikke ble fjernet under avdekkingen. Det ble observert både eldre, håndsmidde spiker og moderne spiker som fester tavlen til et solid bakstykke. Sidevinger og toppstykke er festet til korpus med solide beslag og skurer som sannsynligvis ikke er originale (se figur 5 og 6).

3.2.2 Åttekantet oljemaleri på lerret

Det er ikke funnet beskrivelser av tidligere behandlinger som kan relateres direkte til lerretsmaleriet. Maleriet er festet til panelene med spiker og tynne halvstaver med imitasjonsgull av nyere dato (fig. 20). Enkelte spikerhoder er synlig langs kanten av motivet der ekstra spiker ser ut til å ha blitt brukt til å feste lerretet. Farger og grundering går helt ut til ytterkantene der lerretskantene er synlige, som kan være et tegn på at festekantene ikke er originale (fig. 21). En stiv og ujevn riftreparasjon ble observert på øverste, venstre side av maleriet.

Maleriet har flere eldre retusjer og områder med overmaling (fig. 22–28). Overflateglansen er svært ujevn og tilsier at det kan ha blitt selektivt renset ved flere anledninger og at det finnes rester etter flere fernisser. Det ble også observert områder med høy glans rundt avskallinger som kan være rester av klebemidler. Den originale gule fargen i strålekransen er overmalt med en lysere gul. Konturene i ansiktet til Kristus ser ut til å ha blitt forsterket. Undersøkelser i UV viste flere områder med overmaling (synlig som sorte 'flekker' eller streker som ikke fluorescerer). Det kan virke som det er overmalinger fra flere ulike tider, og at noen ligger over den nåværende fluoriserende fernissen, mens andre ligger under. Noen av de eldre retusjene er ikke sjenerende, mens andre er det. Avbildningen av Kristus fremstår mer forenklet enn de øvrige skikkelsene, og kan muligens være en større overmaling. Det ble også observert rensetester som er antatt å være av nyere dato (fig. 29).

⁴ Tverdahl J. Brev til Riksantikvaren 30 august 1937. Riksantikvarens arkiv. Generert 10.8.2022.

⁵ Seter, O. 1955 arbeidsdagbok, Malvik kirke. Notat etter samtale med Ole Malvik, 17.oktober, 1955. Riksantikvarens arkiv. Generert 10.8.2022.

⁶ Seter, O. Malvik Kirke. Trøndelag, 1956 arbeidsdagbok.

Figur 14. Den gamle altertavlen før avdekking. 1956. Foto: Schrøder. Bildet er merket som «altertavle ferdig restaurert 1957» i arkivmaterialet, men dette er trolig en feilmerking. Den gamle lysestaken er synlig foran predella på samme sted som den står i 2022.

Figur 15. Den gamle altertavlen etter avdekking og fargerestaurering i 1956. Foto: O. Seter.

Figur 16. Detalj av kjerub undersøkt i UV for å forsøke å skille mellom original maling og sekundære materialer.

Figur 17. UV. Sekundær forgylling avga en oransje fluorescens under UV, mens den grønne overmalingen fluorescerte lys blå-grønt.

Figur 18. Detalj av rester etter hvit overmaling på rød polykromi.

Figur 19. Detalj av eldre håndsmidd spiker og en moderne spiker.

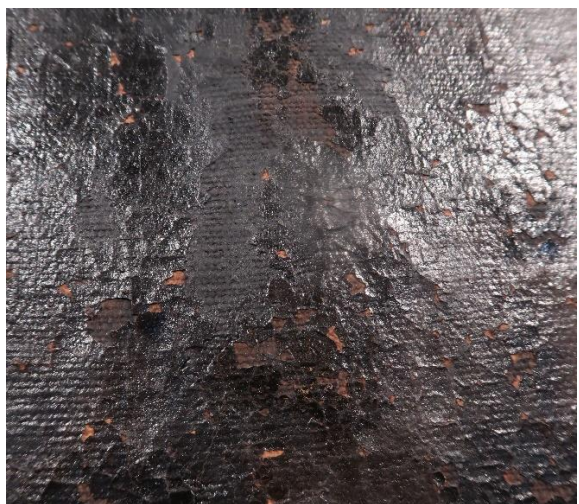
Figur 20. Detalj av halvstaver som er brukt til å feste og dekke deler av oppspenningskantene til lerretet

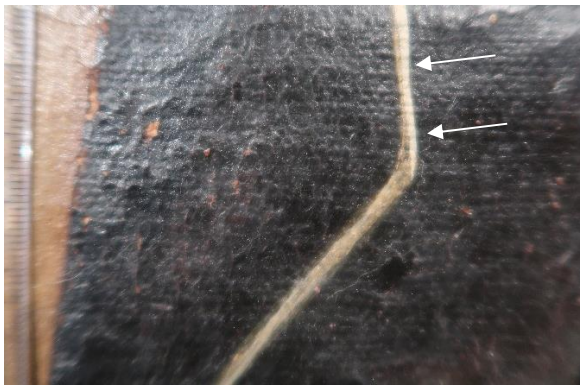
Figur 21. Detalj av malingslaget som går helt ut til kanten av lerretet. Nedre del av maleriet sittet helt løst.

Figur 22. Ujevnheter i glans og overflatetekstur på grunn eldre retusjer, overmaling og ferniss.

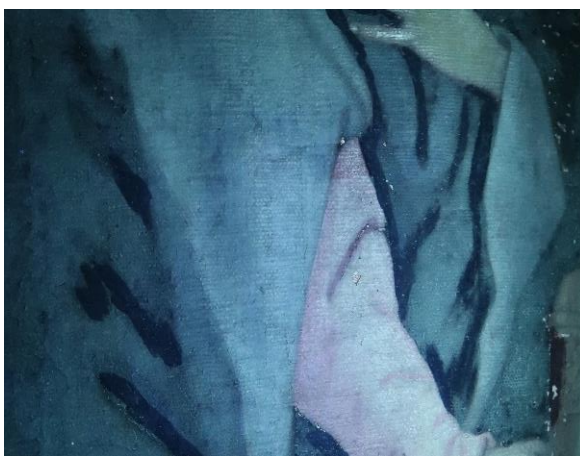
Figur 23. Område med gamle retusjer og overmaling rett på bart lerret, samt enkelte fargetap av nyere dato.

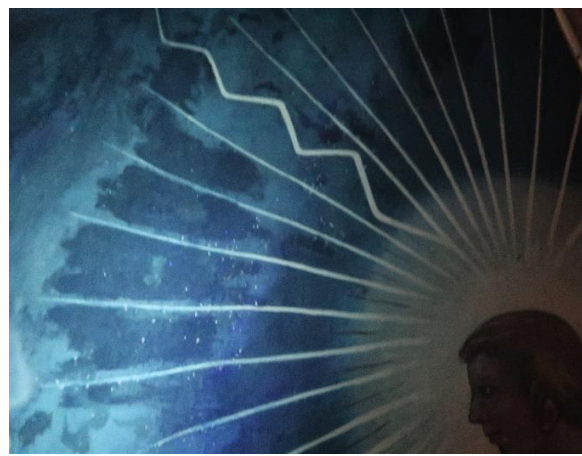
Figur 24. Detalj av lys gul overmaling (se piler) på original gul.

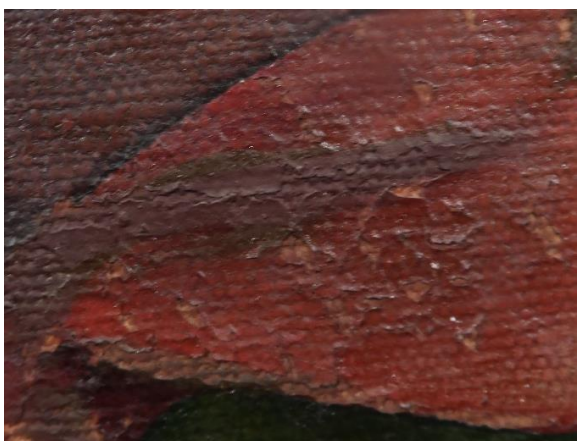
Figur 25. Detalj av område med overmaling (mørkt felt) som ligger over fluorescerende ferniss.

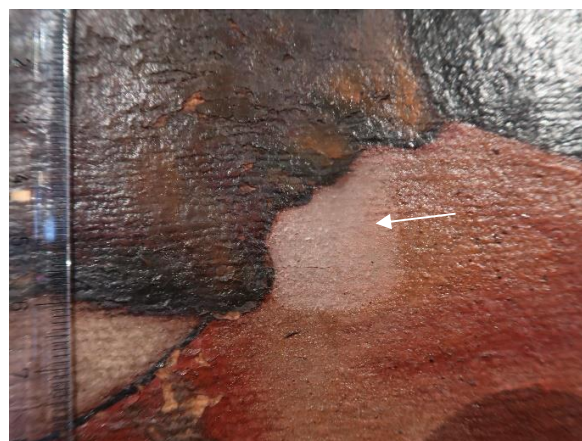
Figur 26. Detalj i UV, der eldre retusjer er synlig som mørke streker.

Figur 27. Detalj i UV. Mørke områder i himmelen som antyder overmalinger. Deler av de lyse strålene er også overmalt.

Figur. 28. Detalj av retusjerte avskallinger.

Figur 29. Rensetest av nyere dato på romerskikkelse.

3.3 Tilstand

3.3.1 Skulptur og arkitektur

Det er kun nedre halvdel av altertavlen som ble vurdert. Basert på visuelle undersøkelser fremstår konstruksjonen til korpus og predella som solid og stabil. En sprekk går gjennom ansiktet på venstre side av kjerubben på predellaens venstre side (fig. 30). De malte overflatene har generelt god

konserveringstilstand. Kun et par oppskallinger i fargelagene ble observert. En av kjerubene på høyre side av predalla har noe fargetap i ansiktet (fig. 31). Altertavlen har svært mye overflatesmuss. Det ligger tykke lag med et grålig smuss som er spesielt sjenerende på de mørke områdene av polykromien (fig. 32 og 33). Et spettete, blekt, og grønnaktig belegg, som kanskje kan være mugg eller annen biologisk vekst, ble observert på noen farger og på bladgullet fra 1965. Det er usikkert om disse fenomenene kan ha sammenheng med materialene som ble brukt til patineringen av sekundær polykromi og forgylling fra 1965.

3.3.2 Lerretsmaleri

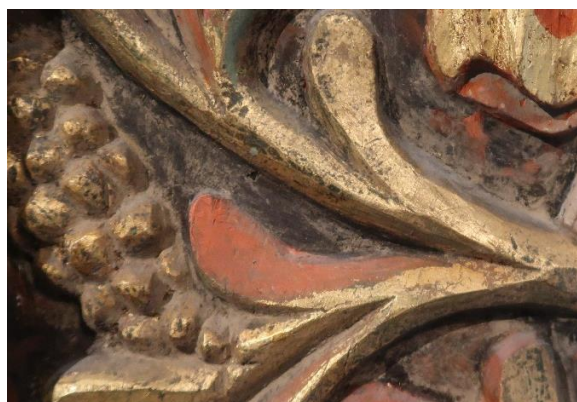
Lerretsmaleriet er i en overordnet dårlig konserveringstilstand. Festet til lerretet er ikke tilfredsstillende, og det sitter løst og mangler spenn (fig. 34–37). Lerretets nedre kant er helt uten feste og har flere hull fra spikere (fig. 21). Lerretet sitter også løst langs deler av høyre side og har flere hull og løse tråder. Maleriet har minst én rift med en eldre reparasjon. Siden lerret ikke kunne undersøkes fra baksiden må det tas forbehold om at lerretet kan ha flere rifter og eldre reparasjoner. De store deformasjonene og ujevnheter i maleriet gjør det vanskelig å lese motivet. Det har relativt store områder med fargetap, oppskallinger og løs maling, både langs kantene av lerretet og i mer sentrale deler av motivet. Det ble observert både nyere fargetap, der lerretet står udekket, og eldre fargetap der lerretet er dekket med retusjer og overmaling (fig. 23, 28 og 37). Maleriet har trolig flere lag med overflatesmuss og misfarget ferniss og har en svært ujevn overflateglans.

Figur 30. Detalj av kjerub på venstre side av predella som har en sprekk gjennom hodet.

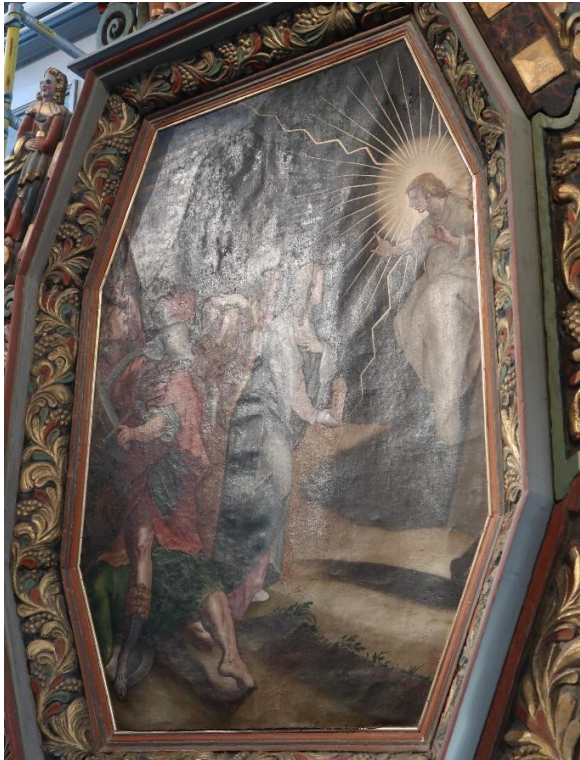
Figur 31. Fargetap i kinnet til kjeruben på høyre side av predella

Figur 32. Detalj av rankedekor med smuss og grønne prikker.

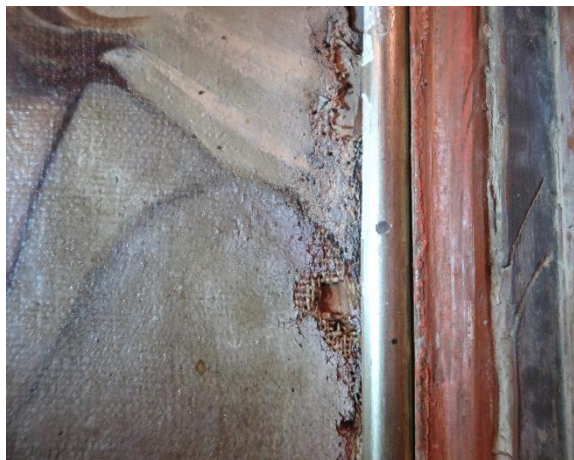
Figur 33. Detalj av rankedekor med mye smuss og støv.

Figur 34. Åttekantet lerretsmaleri i naturlig sidelys fra vindu viser svak oppspenning.

Figur 35. Detalj av ujevn overflateglans og uleselig motiv.

Figur 36. Detalj av høyre lerretskant, med hull og skader i lerretet.

Figur 37. Detalj av avskallinger ned til lerret på venstre side.

4 Alterfondvegg (1846)

Alterfondveggen på korets østvegg består av tre store malerier (fig. 40) av figurer i legemsstørrelse, malt av gudbrandsdølen Lars Hansen (1809–1868), som var eier av Tautra hovedgård i Trondheimsfjorden frem til 1843. Hansen studerte malerkunst i Dresden fra 1843 til 1845 og var blant initiativtakerne til å starte Trondheims Kunstforening.⁷ Maleriene i Malvik kirke ble malt året etter at Hansen returnerte fra Dresden. Hansen var med å starte Trondhjems kunstforening der han var medlem i en årrekke. Han drev også tegneskole i noen år. Noen stor og anerkjent kunstner nasjonalt eller internasjonalt ble han aldri.

⁷ Sørensen, B. 1982–86. Lars Hansen. I *Norsk Kunstnerleksikon, I–IV*. Digital utgave.

Figur 40. Alterfondvegg bestående av tre malerier på lerret (bak den gamle altertavlen). Foto reproduisert fra brosjyren *Malvik kirke 175 år 18. November 2021*. Malvik menighetsråd.

4.1 Beskrivelse

Alterfondveggen har et tredelt motiv. Midtbildet viser de tolv disiplene og Kristus på en hvit sky med rundbuefelt tronet av en strålekrans og Gudsøye (fig. 41).⁸ Sidebildet til venstre avbilder Moses med skrifttavlen med de ti bud. Bildet til høyre avbilder evangelisten Johannes med evangelistsymbolet av ørnen øverst til venstre i bildet (fig. 42). Motivene er dominert av et relativt stilisert billedspråk og lyse, matte pastellfarger. Maleriene er integrert i arkitekturen i fondveggen og er rammet inn av solide profilerte lister i grått. Maleriene danner sammen med en høy brystning, skilleveggen mellom koret og prestesakristiene. Maleriet av Moses er signert *L. Hansen 46* i nedre, høyre hjørne (fig. 43).

Maleriene er utført i limfarge eller en annen vannbasert maling på lerret. Den hvite grunderingen er relativt tykk og dekker det meste av lerretsstrukturen. Fargelagene fremstår tynnere enn grunderingen. Lerretene gir etter ved lett berøring, og det virker som at de er oppspennet på blindrammer.

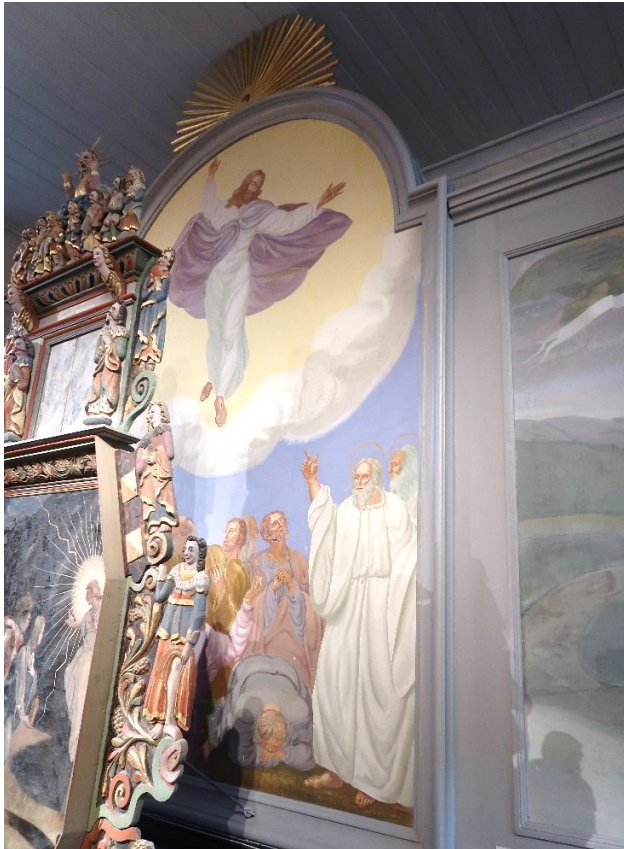
Dimensjonen er hentet fra Solstads rapport fra 1999 da det var begrenset tilgang til maleriene under befaringen i 2022.⁹

Sentralmotiv måler ca. 300 x 450 cm og sidemotiver ca. 300 x 300 cm.

⁸ Forbord, K. 1996. *Malvik Kirke 150 år i 1996*. s. 85

⁹ Solstad, J. 1999. Notat fra befaring i Malvik kirke, tilsendt Den Norske Kirke, Malvik Kirkelige Fellelsråd, og Riksantikvaren. 15.9.1999. Riksantikvarens arkiv. Generert 10.8.2022.

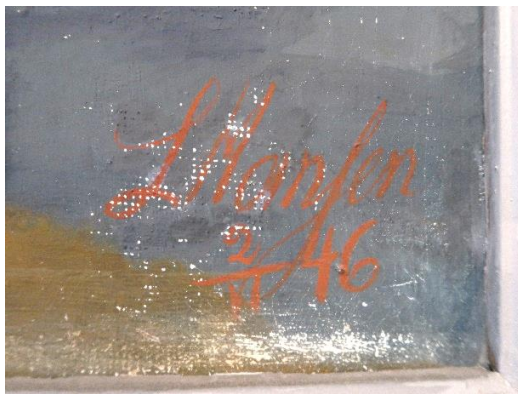

Figur 41. Motivet i midtbildet er Kristi Himmelfart.

Figur 42. Motivet til høyre viser apostelen Johannes med evangelistsymbolet av ørnen.

Figur 43. Detalj av Lars Hansens signatur i rødt i nedre høyre hjørne av maleriet som avbilder Moses (til venstre for midtbildet). Malingsutfall vises som hvite prikker i fotografiet.

4.2 Behandlingshistorikk og sekundære materialer

Tilstanden til maleriene bærer preg av tidligere behandlinger (figur 44–46).

- 1907: Alterfondveggen ble overtrekt med betrekkestrie og overmalt.¹⁰ Dette arbeidet ble utført av malermester Nordberg.
- 1937–56: Arkitekt Tverdahl avdekket maleriet som avbilder Moses i 1937 og anbefalte avdekking av de to andre maleriene. Det fremkommer at fjerningen av lerret førte til små hvite flekker der malingen skal ha blitt hengende fast på strien med maskinpapir.¹¹ Det er uvisst om

¹⁰ Forbord, K. 1996. *Malvik Kirke 150 år i 1996*. s. 94

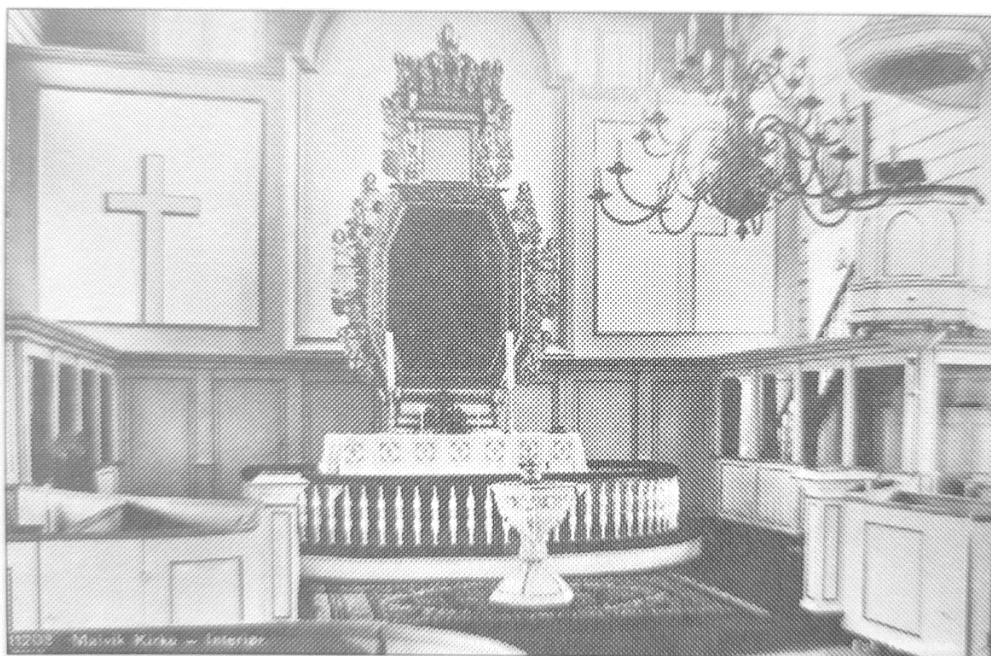
¹¹ Tverdahl, J. Brev til Riksantikvaren 30 august 1937. Riksantikvarens arkiv, generert 10.8.2022.

det var Tverdahl som også avdekket de to andre maleriene, men han anbefaler at malermester Nordberg i Trondheim utfører arbeidet med å retusjere de hvite flekkene.

Det ble observert flere retusjer og mindre overmalinger under befaringen i 2022 (fig. 47–50). Det ble også funnet fiber på overflaten som antageligvis er fra strien som ble brukt til å dekke til maleriene.

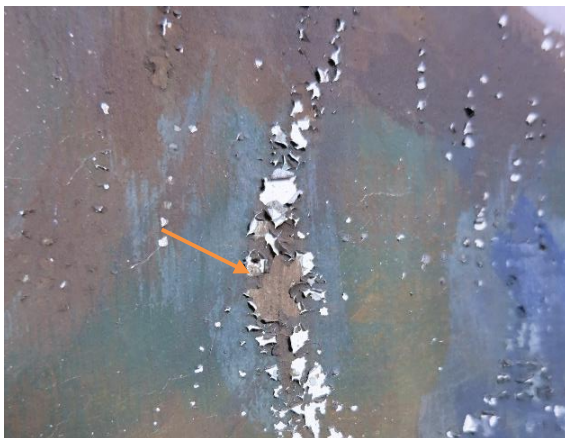
Figur 44. Alterfondveggen før tildekking i 1907. Bildet viser også de umalte tømmerveggene. Foto: C. Christensen Thomhav, hentet fra Riksantikvarens bildearkiv / Forbord 1996. ca. datering på foto: 1896–1907.

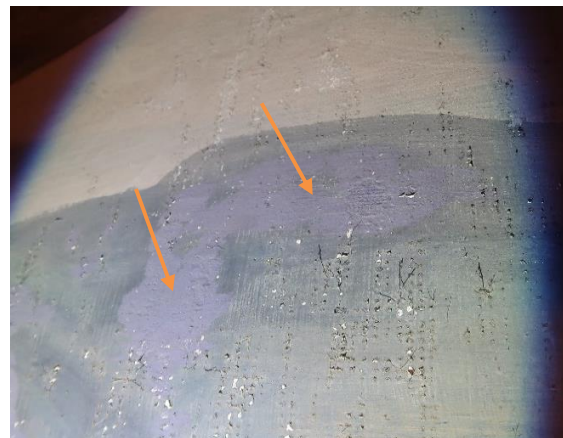
Figur 45. Alterfondveggen bak den gamle altertavlen ble dekket til i 1907 med strie og overmalt med hvite kors. Foto: Carl Normanns Kunstforlag, reproduisert fra Forbord 1996, s. 94.

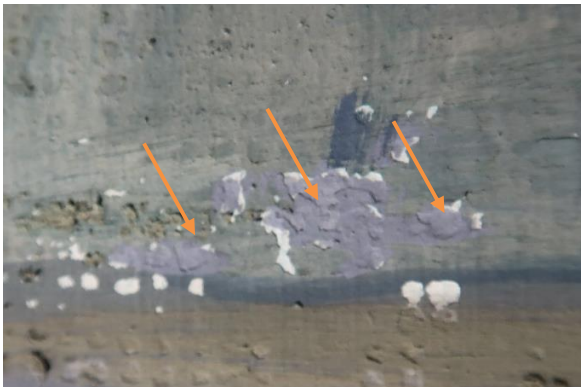
Fig. 46. I 1937–56 ble de sekundære lerretene fjernet og maleriene i alterfondveggen avdekket.

Figur 47. Detalj av venstre sidebilde av Moses. Brunlig retusj og flassende, løs maling, og malingstap ned til hvit grundering.

Figur 48. Detalj av venstre sidebilde av Moses. Fiolett overmaling markert med piler. Flassende maling sees som spettete ujevnheter i overflaten.

Figur 49. Detalj fra maleriet av Moses. Misfargede retusjer.

Figur 50. Detalj fra maleriet av Moses. Flassende maling og fiber fra strien som dekket maleriene i 1907.

4.3 Tilstand

De tre maleriene som utgjør alterfondveggen, er i en dårlig konserveringstilstand. Det er spesielt tilstanden til fargelagene som er kritisk, mens den strukturelle tilstanden til maleriene fremstår som god.

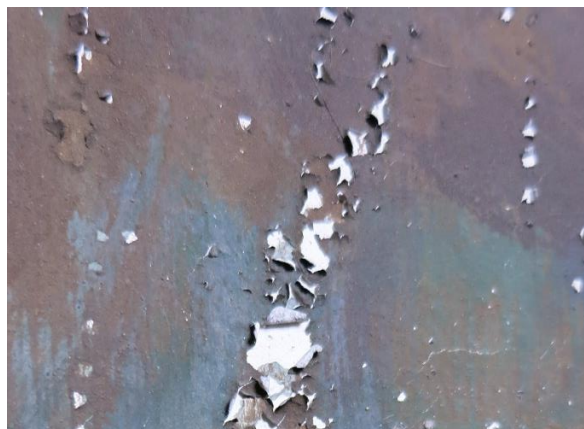
Lerretene har godt spenn og ingen synlige rifter. Fargene er porøse og skjøre. Det er store områder med flassende oppskallinger der malingen sitter helt løst (fig. 51–54). Det er utallige små avskallinger og fargetap ned til den hvite grunderingen. Noen vertikale sprekker kan ha sammenheng med skjøter i lerretene. Maleriene har flere store og små områder med fuktskjolder (fig. 55–58). Vannskjolder som har trukket opp i lerret ble observert langs nedre venstre kant av maleriet av Moses. Det er ikke kjent om kirken har hatt vannlekkasjer eller om fuktskjoldene utelukkende skyldes at fuktighet fra den hvite overmalingen trakk igjennom de sekundære lerretene i 1907.

Maleriene ser ut til å ha et tynt lag med overflatesmuss, men fremstår overordnet sett som rene og klare i fargen. Det ble imidlertid observert enkelte områder med fugleskitt på maleriene av Johannes og Kristi Himmelfart (fig. 59 og 60).

Både materialbruk- og teknikk, tidligere til- og avdekking og inneklima (inkl. lys), har trolig spilt inn på den dårlige tilstanden til fargelagene.

Figur 51. Detalj i sidelys av flassende fargeoppkallinger på maleriet av Moses.

Figur 52. Detalj av oppskallinger og malingsutfall ned til hvit grundering i maleriet av Moses.

Figur 53. Detalj i sidelys av flassende fargeoppkallinger på maleriet av Moses.

Figur 54. Detalj av oppskallinger og malingsutfall ned til hvit grundering i maleriet av Moses.

Figur 55. Detalj av fuktskjolder og overmaling på maleriet av Moses.

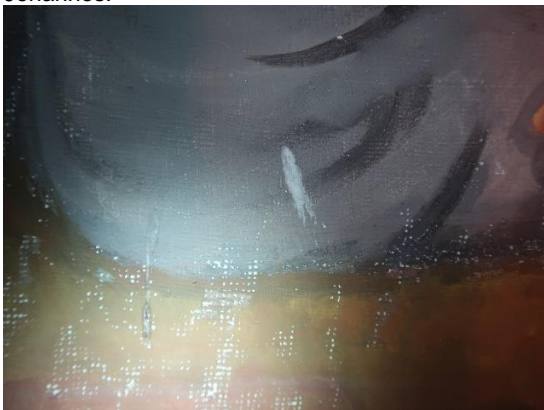
Figur 56. Detalj av fuktskade og fargetap på maleriet av Kristi himmelfart.

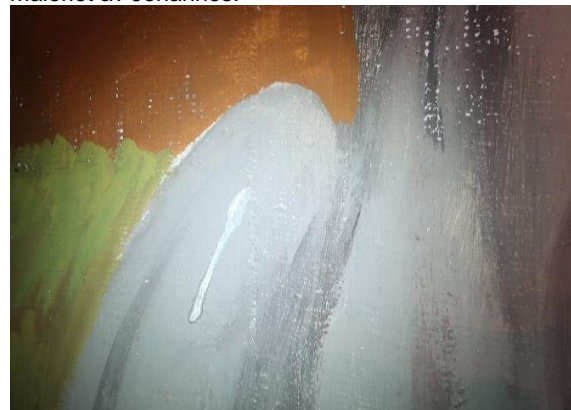
Figur 57. Detalj av fuktskjold på maleriet av Johannes.

Figur 58. Detalj av fuktskjolder og avskallinger på maleriet av Johannes.

Figur 59. Detalj av fugleskitt og avskallinger på maleriet av Kristi himmelfart.

Figur 60. Detalj av fugleskitt på maleriet av Kristi himmelfart.

5 Portrett av presten Simon Wolff (1755)

Maleriet henger i dag på en nordlig innervegg i prestesakristiet i den sørøstlige delen av kirken. Maleriet avbilder presten Simon Wolff iført sorte, protestantiske presteklær og prestekrage (fig. 61). I nedre del av motivet er det et skriffelt med blå bakgrunn og gullskrift. Teksten lyder:

«Mag. Simon Wolff blev præst her paa Strinden 1755 og paa 2den Søndag efter paaske Gjorde sin tiltrædelse i sit Alders 25 Aar»

Maleriet har en sort, trolig original pynteramme med forgylte kvartstaver og forgylt dekor i hjørnene.

Figur 61. Helopptak av portrettet av presten Simon Wolff (1755)

5.1 Beskrivelse

Maleriet er sannsynligvis utført i tradisjonelle oljefarger på lerret oppspent på en fastframme.¹² Fastrammen fremstår original og har en horisontal tverrlabank på baksiden som er kilt inn i listene. Treplugger fester lerretet til fastrammen. Lerretet er finvevd (fig. 62). Oppspenningskantene er nokså knappe. Det var ikke mulig å se noen jarekant på lerretet. Moderne spikere fester blindrammen til pynterammen. Malerier fra denne tiden har vanligvis en tynn, rødlig grundering, men det var ingen synlig grundering langs fargeavskallingene. En skade på den sorte kjortelen har et hvitt materiale som kan antyde en hvit undermaling eller som er relatert til en skade (fig. 63).

Rammemål presteportrett: 116,6 cm (h) x 101, 2 cm (b) x ca. 4 cm (d)

Lysmål: 95,8 (h) cm x 80,4 cm (b)

¹² En fastramme er en blindramme uten utkilingsmuligheter

Figur 62. Detalj av lerretet i et område med mye fargetap i det blå skriffeltet.

Figur 63. Detalj av skade med hvitt materiale som enten er en undermaling eller et sekundært materiale.

5.2 Behandlingshistorikk og sekundære materialer

I 1956 ble maleriet renset av O. Seter.¹³ Det er ikke kjent hva som ble brukt til å rense maleriene med. Maleriet har ellers ingen kjent behandlingshistorikk.

Tilgangen til baksiden av maleriet var begrenset, men det ble observert lapper fra minst tre tidligere riftreparasjoner. Skriften i det blå skriffeltet er sekundær gullimitasjonsmaling (fig. 64). Denne er plassert nokså ubalansert øverst i det blå skriffeltet, og over områder med avskallinger, som kan tyde på at den sekundære skriften ble malt etter at storparten av avskallingene i skriffeltet fant sted. Undersøkelser i UV avdekket imidlertid en fluorescerende skrift under den sekundære gullmalingen som ikke er synlig i ordinær belysning og ser ut til å gjengi samme tekst (fig. 65). Det er usikkert om dette er rester av en original eller en eldre sekundær skrift. Glansforskjeller og ujevnheter fra en eldre riftreparasjon er synlig på overflaten (fig. 66). UV-undersøkelsene viste også at det ligger en svært ujevn ferniss på deler av maleriene. Det ser ikke ut til å være ferniss over det blå skriffeltet. I det sorte område på høyre side av mannens høyre hånd er det en rennende, ujevn ferniss (fig. 67). På høyre side av motivet har det samlet seg ferniss ned mot kanten av malingsflakene. Lyse områder av maleriet har trolig blitt selektivt renset på et tidligere tidspunkt.

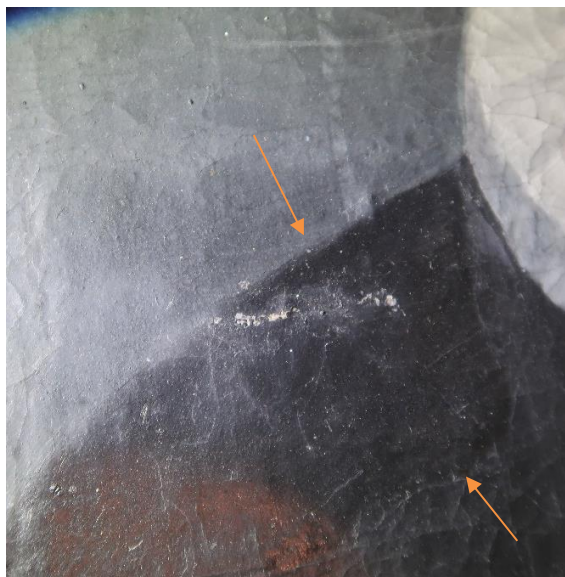

Figur 64. Detalj av blått skriffelt med sekundær gullmaling.

Figur 65. Detalj av skriffelt i UV viste en eldre skrift under den sekundære gullmalingen som ikke er synlig i ordinær belysning.

¹³ Seter, O. 10. november. Arbeidsdagbok. Malvik kirke.

Figur 66. Detalj av mannens høyre skulder der glansforskjell og ujevnheter fra en gammel riftreparasjon er synlig på overflaten.

Figur 67. Detalj av ujevn og rennende ferniss som fluorescerer grønnlig i UV.

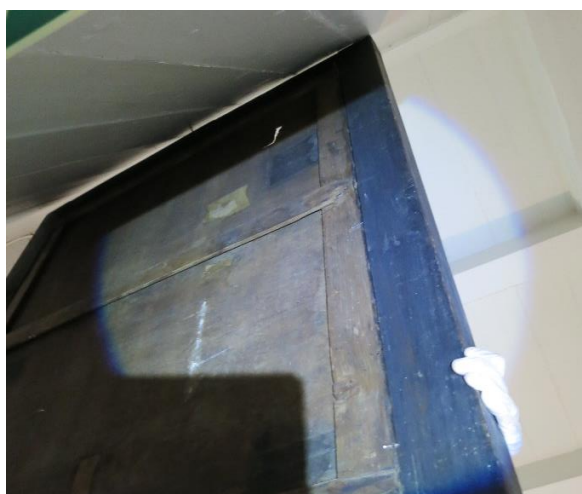
5.3 Tilstand

Maleriet ble undersøkt fra gardintrapp. Det var begrenset tilgang til baksiden under undersøkelsen.

Maleriet har meget dårlig konserveringstilstand. Lerretet er litt slakt. I tillegg til de tre eldre riftreparasjonene, er det en stor rift i øvre, venstre side som ikke er reparert (L-formet og 6,5 cm (h) x 7 cm (b) (fig. 68). Lerretet er mørkt og skjørt, og trolig surt (fig. 69). Det er et relativt stort område med fargetap i det blå skriffeltet i nedre del av maleriet, og store, stive oppskallinger med lite vedheft til underlaget. Det er også oppskallinger og avskallinger i den mørkegrå fargen øverst på høyre side. De bleke fargene i ansiktet til portrettet kan antyde skader og falming fra eksponering for sollys. Det ligger et slør av smuss og støv på motivet og på pynterammen.

Figur 68. Detalj av L-formet rift nær øvre, venstre hjørne.

Figur 69. Detalj fra baksiden av lerretet, med mørkt, misfarget lerret og flere synlige riftreparasjoner.

Figur 70. Detalj av oppskallinger og fargetap ned til lerretet i nedre del av maleriet.

Figur 71. Detalj av oppskallinger og fargetap ned til lerretet i øvre del av maleriet.

6 *Ecce homo* (udatert, trolig 1700-tallet) på sørveggen i skipet

Maleriet henger på søndre vegg i skipet og avbilder en lidende Kristus med et bimotoiv i øverste høyre hjørne av korsfestelsen (fig. 72–74). Arkivfoto viser at det tidligere har hengt på nordveggen i koret (fig. 46). Maleriet har en pynteramme i barokk stil med bladverk og blomster. Maleriet er trolig en kopi av et eldre maleri fra 1600-tallet som henger i det ene prestesakristiet og som har et lignende motiv av en lidende Kristus. Det er et skriffelt på nedre, venstre side som lyder noe i nærheten av «Jesus er Christus, den levende Guds Sønd» (fig. 75).

Figur 72. Helopptak. Maleriets forside med pynteramme.

Figur 73. Helopptak. Maleriets bakside med pynteramme.

Figur 74. Detalj. Ansiktet til den lidende Kristus.

Figur 75. Detalj. Skriftefelt på nedre, høyre kant.

6.1 Beskrivelse

Maleriet er trolig malt med olje på lerret, oppspent på fastramme med treplugger (fig. 76). Det er mulig at fastrammen og oppspenningen, bortsett fra nedre oppspenningskant, er original. Lerretet er finvevd (fig. 77) og har trolig en rødbrun grundering.

Pynterammen er i tre, men det er ikke kjent hva blad- og blomsterdekoren er laget av.

Mål med pynteramme: 100,5 (h) × 82,0 (b) × 4,5 (d) cm

Lysmål: 88,5 (h) × 69,0 (b).

Figur 76. Detalj av fastramme med treplugger.

Figur 77. Detalj av fastrammelist og lerret.

6.2 Behandlingshistorikk og sekundære materialer

Sokneprest B.O. Stuve beskriver maleriet som «formodentlig overmalt»¹⁴. Maleriet skal ha blitt renset og fernissert av O. Seter i 1956, men har ellers ingen kjent behandlingshistorikk. Omfanget av behandlingene eller hvilke materialer som ble brukt er ikke kjent.

Maleriet har en stor riftreparasjon med lapper langs nedre kant (fig. 78). Denne fremstår nokså tykk og stiv fra forsiden og grovt overmalt, som skaper en ujevnt og sjenerende overfalte (fig. 79). Deler av den sorte bakgrunnen ser ut til å være overmalt med en sort farge eller farget ferniss som fluoriserer i UV (fig. 80 og 81). Maleriet har trolig også blitt selektivt renset i lyse områder.

¹⁴ Stuve, B. O. 1964. Brev til Riksantikvaren, 10.4.1964. Riksantikvarens arkiv. Generert 10.8.2022.

Pynnteammen er overmalt med tykk maling, muligens asfaltmaling eller tjære, og gullimitasjon. Moderne spiker fester pynnterammen til blindrammen.

Figur 78. Detalj av riftreparasjon med lapper på baksiden av lerretet.

Figur 79. Detalj av nedre billedkant i sidelys. Riftreparasjon og overmaling.

Figur 80. Detalj av øvre, høyre hjørne i UV.

Figur 81. Detalj av høyre side i UV.

6.3 Tilstand

Maleriet er svært dårlig konserveringstilstand. Lerretet er litt løst. Det var ikke mulig å undersøke tilstanden på oppspenningskantene. Den eldre riftreparasjonen i nedre del av motivet er sjenerende. Det er relativt store områder med sprekkdannelse, takformede oppskallinger og avskallinger i fargelagene, både i lyse og mørke områder, og i skriftfeltet (fig. 82 og 83). Utfallene er ned til lerretet. Malingen fremstår skjør og sprø. Det ligger rester etter smuss eller mørknet fenniss i de små fordypningene i malingen (fig. 84). Siden maleriet er delvis overmalt, er skadebildet uoversiktlig. Noe støv og smuss ble observert på overflaten.

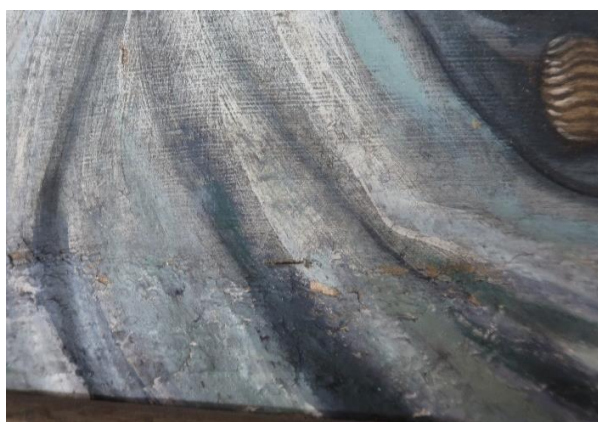
Pynnterammen fremstår stabil, men er dekket med smuss og støv (fig. 85). Den mangler flere deler av bladdekoren, men dette er ikke spesielt sjenerende.

Figur 82. Detalj i sidelys av oppskallinger på skriften.

Figur 83. Detalj av sprekker, oppskallinger og avskallinger i korsfestelsesscenen.

Figur 84. Detalj av nedre kant med området med integrert smuss eller misfargett fenniss, samt overmaling over en eldre riftreparasjon langs nedre kant.

Figur 85. Detalj i sidelys av støv på blomsterdekoren på pynterammen.

7 Tester

Det ble utført tester med ulike konsoliderings- og rensemidler på de aktuelle gjenstandene i kirken. Slike tester utføres for å komme frem til et egnet behandlingsforslag og for å beregne tid og kostnader til behandling. På grunn av begrenset tid under befaringen ble det kun utført renses tester på presteportrettet i sakristiet og på maleriet av Ecce Homo på sørveggen. Se vedlegg 1 for detaljert liste over behandlingene som ble testet og observasjoner fra disse.

7.1 Altertavle (1673)

Lerretsmaleriet hadde større behov for behandling enn skulpturer og arkitektur, og de fleste testene ble derfor utført på førstnevnte.

7.1.1 Konsolideringstest

Lerretsmaleri: Tester med klebemiddelet Lascaux medium for konsolidering (LMK) og varmeskje viste at oppskallinger i malingslagene enkelt la seg ned. Ren LMK ble påført med spisspensel på et område med oppskallinger langs venstre kant av maleriet. For å mykne opp og legge ned fargene ble det påført svakt press med varmeskje satt til 45 °C, gjennom silikonert melinex.

7.1.2 Rensetester

Arkitektur og skulptur: Overflatesmuss og støv var løselig i de fleste vann-baserte rensemidlene som ble testet (fig. 86 og 87). Testene med 1% w/w triammoniumcitrat (TAC) (etterrenset med rent vann) og naturlig saliva, var mest effektiv for å fjerne smuss.

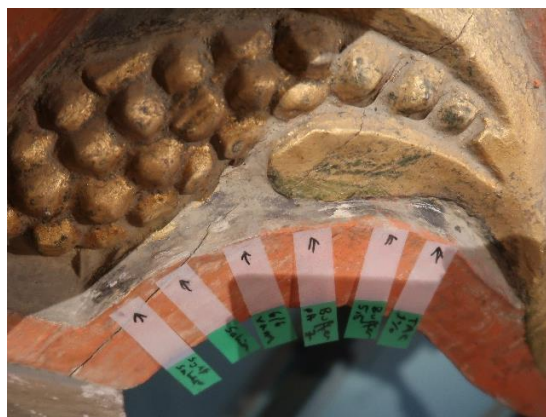
Lerretsmaleri: Det var mulig å fjerne noe overflatesmuss med naturlig saliva og rent vann, men det var ingen synlig renseeffekt på maleriet. Rensetester for å fjerne ferniss og overmaling på det hvite kledet til Kristus viste at polare løsemidler (acetone og etanol) var relativt effektive på både ferniss og overmaling (fig. 88). White spirit (upolar løsemiddel) hadde ingen synlig virkning. Det ble også gjort tester med de samme løsemidlene i et sort område, siden mørke, sorte området ofte er mer sensitive overfor løsemidler sammenlignet med hvite (fig. 89). Det oppsto noe blanching (blakking) i dette området, spesielt med etanol. Disse feltene kunne mettes opp igjen med white spirit, så en eventuell ny fernisering vil sannsynligvis mette opp slike områder.

7.1.3 Demonteringstest

En kniv ble brukt til å løfte en spiker på en av halvstavene som fester lerretet til treverket bak. Lerretet er løst langs nedre kant og det virker relativt enkelt å fjerne spikerne og fjerne maleriet fra bakpanelene og den arkitektoniske rammen.

Figur 86. Rensetest med naturlig saliva for å fjerne overflatesmuss. Sort område ved foten til nederste figur på vestre side av altertavlen.

Figur 87. Rensetester for å fjerne smuss fra sort maling på treverk. De hvite områdene er rester etter hvit overmaling.

Figur 88. Detalj av tester for å fjerne ferniss på venstre side av maleriet.

Figur 89. Detalj av tester for å fjerne ferniss fra mørkt område på venstre side av maleriet.

7.2 Alterfondvegg (1846)

Behandlingstestene ble utført på maleriet som avbilder Moses, på venstre side av alterfondveggen.

7.2.1 Konsolidering

Konsolidering av matt og mager maling krever et konsolideringsmiddel som ikke lager skjolder og som ikke metter fargene etter opptørking. Flatekonsolidering med metylcellulose (i ulik konsentrasjon og viskositet, med og uten alkohol) og størlim påført med pensel gjennom japanpapir, ble testet langs nedre kant av maleriet av Moses (fig. 90 og 91). Forskning og erfaring de senere årene har vist at metylcellulose, som er en cellulose eter, trolig er mer egnet til konsolidering av matte overflater som limfarge sammenlignet med størlim, på grunn av bedre aldringsegenskaper og at det er mindre risiko for å etterlate skjolder. Ingen av konsolideringstestene på alterfondveggen gav imidlertid et tilfredsstillende resultat. Alle testfeltene viste at limet mettet fargen på uakseptabel måte og laget skjolder. Flatekonsolidering fremsto dessuten som en lite egnet fremgangsmåte til å legge ned den oppskallede malingen fordi malingsflakene mangler fleksibilitet og styrke, og risikoen for at malingen brekker og faller av, eller flyttes rundt på under påføringen av limet, ble vurdert som stor. Oppspenningen av lerretet på blindramme vanskeliggjør en flatekonsolidering ytterligere, fordi det ikke er mulig å trykke mot lerretet og trekke ut overskuddslim og fuktighet, som vanligvis gjøres ved flatekonsolidering av limfarge på underlag av tre. Punktconsolidering ble ikke testet, men fremsto heller ikke aktuelt på grunn av størrelsen på maleriene og fordi limet brukt til punktconsolidering også ville mette fargene på en uakseptabel måte. Observasjonene stemmer med de som ble gjort i 1999, der Solstad skriver at «Pga. den benyttede teknikk og materialer vil en fastlegging av partier med løs maling være komplisert, og man kan derfor ikke konsolidere maleriene på vanlig måte.»¹⁵

7.2.2 Rensetester

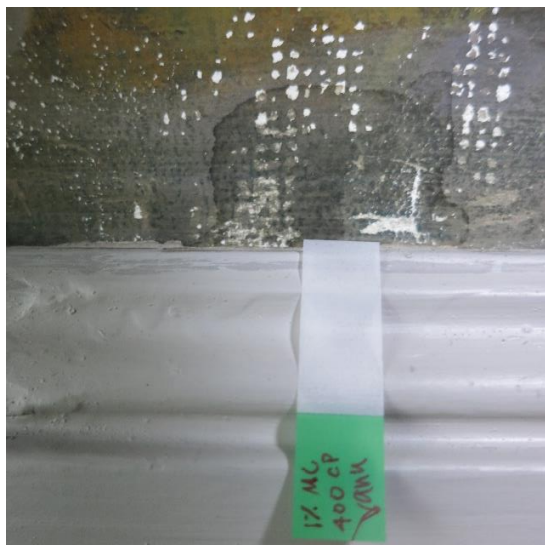
Det ble utført to tester med vann og saliva påført med bomullspinne for å vurdere sensitiviteten til malingen og for å se om det var mulig å fjerne overflatesmuss. Begge testene viste at fargen er svært sensitiv mot fuktighet og mekaniske bearbeiding og at fargen smittet raskt av ned til den hvite grunderingen.

7.2.3 Prøveuttak

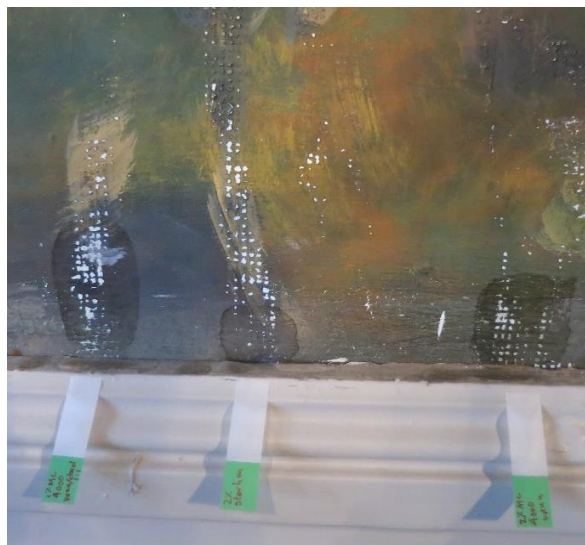
For å kunne ha mulighet til å analysere bindemiddelet i fremtiden, ble det tatt en prøve av malingen fra et gråblått område med skader og uten gamle retusjer (fig. 92 og 93).¹⁶ Hensikten med å identifisere bindemiddel var å finne ut om den vannbaserte malingen er basert på et vegetabilsk eller animalsk lim, noe som vil kunne påvirke valg av konsolideringsmidler i forbindelse med en eventuell videre testing.

¹⁵ Solstad, J. Notat til Malvik Kirkelige Fellesråd 15.9.1999.

¹⁶ Prøveuttaket er godkjent av Riksantikvaren.

Figur 90. Detalj av konsolideringstest etter opptørking. 1% w/w metylcellulose, 400 cp i vann.

Figur 91. Tester med 1% og 2% w/w metylcellulose 4000 cp, og 2% w/w størlim.

Figur 92 og 93. Markering av sted for prøveuttak.

7.3 Portrett av presten Simon Wolff (1755)

7.3.1 Rensetester

Det ble gjort tester for å fjerne overflatesmuss med saliva, pH og konduktivitetsjustert vann, citratløsning med pH 5,5 og en 1% w/w TAC løsning etterrenset med rent vann (vedlegg 1). Noe smuss kom av med TAC-løsningen, mens de andre rensemidlene var mindre effektive.

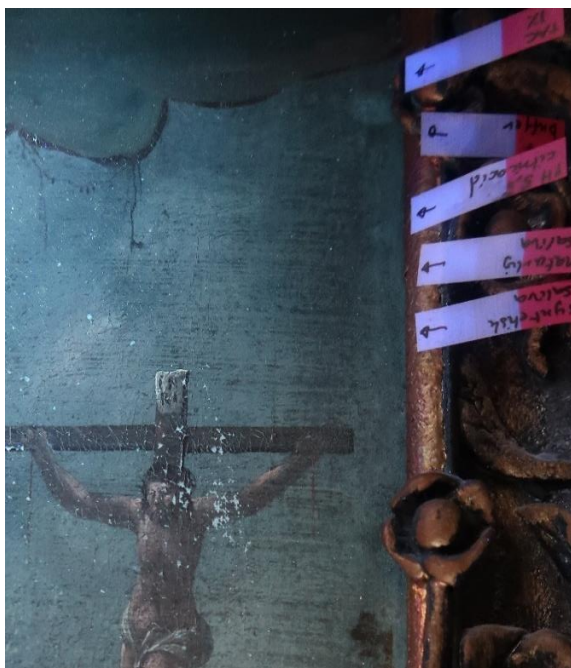
Ulike løsemiddelblandinger ble testet for å fjerne ferniss. Testene ble utført på et sort område like over skriftfeltet, hvor det var en svak fluorescens i UV lys. Det ble også gjort en test på området til høyre for hånden med synlig rennende ferniss. Ingen av disse tok fernissen på en effektiv måte, men acetone var trolig det som fjernet mest. Det anbefales at det gjøres tester med løsemiddelgeler for å se om fernissen enklere kan løses ved lengre eksponeringstid.

7.3.2 *Ecce homo* (udatert) på sørveggen

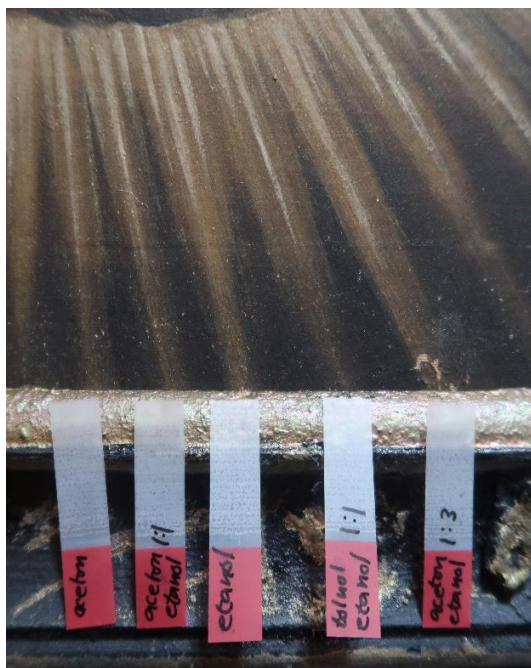
7.3.3 Rensetester

Det ble gjort tester med vanlig vannbaserte rensmidler for å fjerne overflatesmuss (vedlegg 1). Av disse var 1% w/w TAC, etterrenset med rent vann, mest effektiv (fig. 94).

Ulike organiske løsemidler ble testet for å fjerne ferniss og overmaling (fig. 95). Alle løsemidlene som ble testet så ut til å fjerne overmaling og noe ferniss, men det var liten observert forskjell i effektivitet.

Figur 94. Detalj av smussrens i UV. Fra toppen til bunnen: 1% TAC, pH 7 buffer, citratløsning med pH 5,5, naturlig saliva, og syntetisk saliva.

Figur 95. Detalj av tester for å fjerne ferniss og overmaling.

8 Behandlingsforslag

Behandlingsforslagene som skisseres under skal alltid forhåndsgodkjennes av Riksantikvaren før implementering. Behandling skal utføres av kvalifisert konservator med erfaring på kirkekunst. Demontering eller flytting av gjenstandene skal skje under oppsyn av konservator.

8.1 Altertavle (1673)

Altertavlens arkitektur og skulptur har behov for noe behandling som kan utføres i kirken for eksempel i forbindelse med innhenting av andre gjenstander. Lerretsmaleriet i altertavlen må tas ut av korpus og fraktes til konserveringsatelier for behandling.

8.1.1 Arkitektur og skulptur

Arkitektur og skulptur bør overflaterenses. Det anbefales at det tas en prøve (med for eksempel Mycotape) av det grønnlige belegget for å konstatere om dette er mugg eller annen biologisk vekst. De få områdene med oppskallet maling konsolideres med LMK, før overflaterens. Det tas forbehold om at øverste del av tavlen ikke var tilgjengelig under befaring, og at det kan være områder med løs og oppskallet maling som kan gjøre behandlingen mer tidkrevende. Løst støv og smuss kan fjernes

med en myk pensel og støvsuger. Overflatesmuss fjernes med vandig rensmiddel. Både naturlig saliva, buffer pH 5.5 og TAC (0,5% konsentrasjon bør også testes) fjernet smuss på en relativt effektiv måte, men buffere og TAC krever grundig etterrens. Fargetapet på kjerubens kinn på altertavlens høyre side bør retusjeres med for eksempel gouache eller Gamblin-farger.

8.1.2 Oljemaleri på lerret

Det tas forbehold om at lerretet ikke kunne undersøkes på baksiden og at maleriet derfor kan ha tilstandsrelaterte fenomen som ikke ble oppdaget under befaring, og som kan kreve behandling eller som kan gjøre andre behandlinger mer tidkrevende.

Spikerne og halvstavene som holder lerret på plass i korpus kan fjernes med små kujern. Det bør være to kyndige personer til stede der den ene holder maleriet på plass, mens den andre løsner spikerne. Siden lerretsmalerier ikke har noen blindramme, bør det festes til en midlertidig blindramme og transporteres i en kasse. På grunn av de store deformasjonene i lerretet kan det ikke flatpakkes. Den nåværende oppspenningen til maleriet i korpus med synlige og løse lerretskanter er ikke tilfredsstillende. Det anbefales at lerretskantene utbedres ned kantdublring og at de ikke-originale halvstavene bør erstattes med noen med penere sammenføyninger i de åtte hjørnene. Det er derfor viktig at det tas svært nøyaktige indre mål og vinkler av rammen, for eksempel ved å legge et stort ark over rammekonstruksjonen og tegne av det indre omrisset.

I atelieret bør maleriet støvrens på motivsiden og baksiden med pensel og svakt sug eller med polyuretansvamper. Løse og oppskallede farger konsolideres med for LMK og varmeskje. Deformasjoner i lerretet utbedres med fukt og press, og eventuelt varme. Ytterkantene av lerretet bør forsterkes lokalt med Holitex og Beva-film, eller kantdubleres med lerret og beva-film. Gamle riftreperasjoner bør også utbedres med Holitex og Beva-film.

Det er uklart hvor store områder av maleriet som er overmalt, og det anbefales derfor at det gjøres grundige visuelle undersøker (UV, røntgen, IR) for å forstå den nåværende oppbyggingen av maleriet bedre. Det bør også utføres rens tester på flere områder for å finne ut om noen av originalfargene er sensitive overfor aktuelle rensmidler. Misfargede fernisser og overmalinger løses relativt lett i organiske løsemidler og bør fjernes så langt det lar seg gjøre. Å fjerne alle overmalinger og fernisslag kan potensielt avdekke et svært skadet og usammenhengende motiv, og resultere i en svært tidkrevende kitting og retusjeringsjobb (se for eksempel konserveringen av Løten epitafiet, NIKU Oppdragsrapport 18/2022). Selv om det kan være en mulighet å bevare deler av overmalingen og eldre fernisslag, kan det imidlertid også være utfordrende å beholde disse og samtidig oppnå et tilfredsstillende resultat med jevn overflateglans som ikke forskyver fargebalansen. Etter fernissrens anbefales det å fernissere maleriet på nytt. Siden maleriet til vanlig får naturlig lys inn fra vinduer i sør og nord i koret, bør siste lag med ferniss påføres med spray og kompressor, for å unngå en for blank overflate som fremhever ujevnheter i overflaten.

Materialer til kitting, retusjering og fernisering ble ikke testet i forprosjektet og må gjøres i hovedprosjektet.

Altertavlen bør dokumenteres av profesjonell fotograf før og etter behandling, og under de- og remontering.

8.2 Alterfondvegg (1846)

Ingen av testene med vanlige konsolideringsmidler gav tilfredsstillende resultat, og det har derfor ikke vært mulig å gi et konkret behandlingsforslag på de tre maleriene som utgjør alterfondveggen. Malerienes store størrelse, sårbare tilstand, og integrerte montering i korets arkitektur gjør det lite aktuelt å demontere og frakte maleriene til behandling i atelierer, og behandling *in situ* byr i dette tilfellet på spesielle utfordringer. Det anbefales derfor mer omfattende forundersøkelser og analyser for å komme frem til akseptable behandlingsmetoder.

På grunn av den særdeles fuktsensitive fargen kan det vurderes konsolideringsmidler som løses i upolare løsemidler, som for eksempel Etylhydroxyetylcellulose (EHEC). Det har imidlertid blitt påpekt at aldringssegenskapene til slike løsninger ikke er like gode som de vannløselige celluloseeterne.¹⁷ Andre materialer og påføringsmetoder, som funori og spraykonsolidering med airbrush eller mister kan også vurderes.

Det bør påpekes at selv om det skulle være mulig å komme frem til en måte å konsolidere maleriene på en tilfredsstillende måte, så vil det store antallet avskallinger og de store dimensjonene på maleriene sannsynligvis føre til en svært tidkrevende og kostbar retusjeringsjobb. I samråd med Riksantikvaren bør det derfor gjøres en vurdering av malerienes kulturhistoriske verdi opp imot kostnader til behandling, og muligheten for å diskutere andre akseptable løsninger.

Alterfondveggen bør dokumenteres av profesjonell fotograf.

8.3 Portrett av presten Simon Wolff (1755)

Det anbefales at maleriet fraktes til konserveringsatelier for behandling. Malingen i deler av det blå skriffeltet er så løs og sårbar at det ble valgt å legge en midlertidig forsidebeskyttelse (fig. 96) med japanpapir og 1% w/w metylcellulose 4000 i vann under befaringen, for å forhindre tap av maling frem til det behandles.

Maleriet sitter fast i veggen med en lang spiker eller krok gjennom øverste pynterammet. Det er nødvendig med minst to personer på to gardintrapper for å få maleriet ned. Det kan være behov for å forsikre løs maling også i den øverste deler av maleriet før transport.

I konserveringsatelieret bør maleriet tas ut av pynterammen og løst støv og smuss fjernes fra pynterammen, forsiden og baksiden av maleriet med myk pensel og svakt sug fra støvsuger. Malerilerretet fremstår mørkt og nedbrutt, og det bør gjøres en syretest for å vurdere hvor surt lerretet er. Baksiden bør renses grundig med polyurethansvamp. Den store riften og eldre riftreparasjoner utbedres med Holitex og Beva-film. Spennet i lerretet bør utbedres, men på en måte som bevarer mest mulig av det som kan se ut som original oppspenning med trepluggen.

Forsidesikringen fjernes forsiktig ved å fukte opp japanpapiret og at all løs maling konsolideres og fastlegges med et egnet klebemiddel (for eksempel LMK eller Paraloid B72) og varmeskje gjennom Melinex.

Smuss og støv på overflaten renses med et vandig rensmiddel. Misfarget ferniss fjernes så langt det lar seg gjøre med polare løsemidler eller med en løsemiddelgel.

Områder med fargetap i øvre del av malerier og nær riftene bør kittes og retusjeres. Fargetapet i det blå skriffeltet er nokså stor, men ikke nødvendigvis så sjenerende for motivet. Det bør gjøres en videre vurdering og dette området skal kittes og retusjeres eller om det er akseptabelt å la det stå bart ned til lerretet.

Pynterammen overflaterenses. Løse biter festes med for eksempel fiskelim og tvinge. Områder med fargetap retusjeres. Filt bør monteres langs falsen for å beskytte maleriet mot blindrammen. Maleriet bør gis et bedre oppheng i pynterammen som gjør det enklere å montere på veggen.

¹⁷ Kleivane, M. 2020. Konservatorens guide til celluloseeternes galakse. *Norske Konserver* (1).

Figur 96. Detalj av presteportrettet hvor det ble lagt forsidebeskyttelse med metylcellulose og japanpapir i 2022 for å forhindre mer tap av maling på det blå skriftfeltet.

8.4 *Ecce homo* (udatert) på sørveggen

Maleriet bør fraktes til konserveringsatelier for behandling. Maleriet kan enkelt hektes av spiker og tas ned fra sørveggen. Det anbefales i stor grad de samme type behandlingene som ble anbefalt for *Presteportrettet av Simon Wolff* over. Den stive riftreparasjonen med tykk overmaling i nedre kant av maleriet bør utbedres. Det anbefales at det gjøres røntgenopptak for å undersøke hva som eventuelt ligger under områder med overmaling. Løs maling konsolideres og legges ned med varmeskje. Smuss og støv fjernes fra forside og bakside av maleriet. Ferniss og overmalinger fjernes så langt det lar seg gjøre. Det blir trolig utfordrende å skulle fjerne den integrerte, mørke smusset eller fernissen som ligger i fordypningene i malingen uten å slite på fargene. Fargetap kittes og retusjeres. Det tas forbehold om at det ikke er mulig å se hvor skadet fargene er under overmalingen, og at kitting og retusjering kan være tidkrevende.

Rammen er sterkt overmalt og bør undersøkes av rammekonservator for å finne ut om det finnes original maling som kan avdekkes. Det er sannsynligvis ikke nødvendig å rekonstruere alle de tapte deler av bladdekoren da dette ville være svært tidkrevende og omfattende arbeid samtidig som det ikke er spesielt visuelt forstyrrende med de manglende delene.

9 Lysforhold og oppvarming i kirken

Altertavlen og fondveggen får naturlig lys inn fra vinduer i nordre og søndre del av alteret (fig. 97 og 98). Naturlig lys inneholder skadelige UV-stråler som bryter med materialer over tid. Det anbefales derfor at det vurderes tiltak sammen med Riksantikvaren og bispedømmekontoret for å beskytte gjenstandene fra eksponeringen fra sollys når kirken ikke er i bruk. Lyset fra vinduene fremhever skader og ujevnheter i lerretet og i malingslag, og bør tas høyde for når maleriene skal behandles.

Kirken varmes opp av el-ovner under benkene.¹⁸ Disse ble installert i 2020 og erstattet de eldre rørovnene. Oppvarmingen i kirken er inndelt i to soner i tillegg til sakristiene, men hele kirkerommet varmes vanligvis opp. I sakristiet er det en stråleovn i taket som avgir varme i nærheten av *Presteportrettet av Simon Wolff* (1755) (fig. 99) og det eldre maleriet av *Ecce Homo* fra 1600-tallet. Sakristiene står vanligvis jevnt oppvarmet på grunn av jevnlig bruk til møter i forbindelse med dåp og bryllup. Varmen styres gjennom avtaleprogrammet til kirken, og de har et styringssystem fra CC-kirke. Systemet er stilt til å ha en grunnvarme på minimum 9 grader og maks 22 grader, men det er ikke kjøling i anlegget. Brukstemperatur er satt til 20 grader, og systemet er satt til å varme opp 1 grad i

¹⁸ Informasjon om oppvarming og klima er gitt av kirkeverge, O. J. Berg, den 13.10.2022.

timen. Det er mulig å overstyre systemet og sette det i gang manuelt, og også overstyre hastighet. Det finnes ingen luftfuktere i kirken. Det er mulig å hente ut klimahistorikk fra systemet.

Det ble hentet ut data fra styringsanlegget i kirken fra oktober 2021 til oktober 2022 for å få et inntrykk av inneklimate i kirken (fig. 102 og 103).¹⁹ I denne perioden ligger luftfuktigheten (RH) på mellom ca 20 (20 % i sakristiet, og 30% i koret) og 60 % luftfuktighet, og er spesielt tørt i vinter og vår-månedene. Temperaturen ligger mellom ca. 10 og 25 °C. Svingninger i luftfuktighet (RH) og temperatur er størst mellom desember 2021 og april 2022. Av hensyn til gjenstandene i kirken bør brukstemperatur i kirken være så lav som mulig, rundt 16 grader.²⁰ Å redusere brukstemperaturen til under 20 grader, er spesielt viktig i vinterhalvåret for å unngå perioder med for tørr luftfuktighet som kan føre til sprekker og avskallinger i malings- og grunderingslag. Det er også mye energisparing å hente på å redusere brukstemperaturen noen grader. Det henvises til Riksantikvarens infoark *Klima og tekniske anlegg: Klima i trekirker. Luftfuktighet og oppvarming* for videre råd om bevaringsmiljø for kirkekunst: <https://ra.brage.unit.no/ra-xmlui/handle/11250/175413>

For å logge mikroklimaet ved altertavlen, ble det lagt ut en ekstra klimalogger på toppen av tavlen (fig. 100 og 101). Denne bør stå ute i minst 13 måneder (1 år + 1 måned), for å vurdere klima i henhold til standarden NS-EN 15757:2010 eller med relevante programvarer for å få en bedre forståelse av inneklimate og relaterte risikoer på altertavlen.

Figur 97. Vindu på sørsiden av koret. Tilvarende vindu finnes på nordsiden.

Figur 98. Vindu på sørsiden, nær venstre maleri i alterfondveggen.

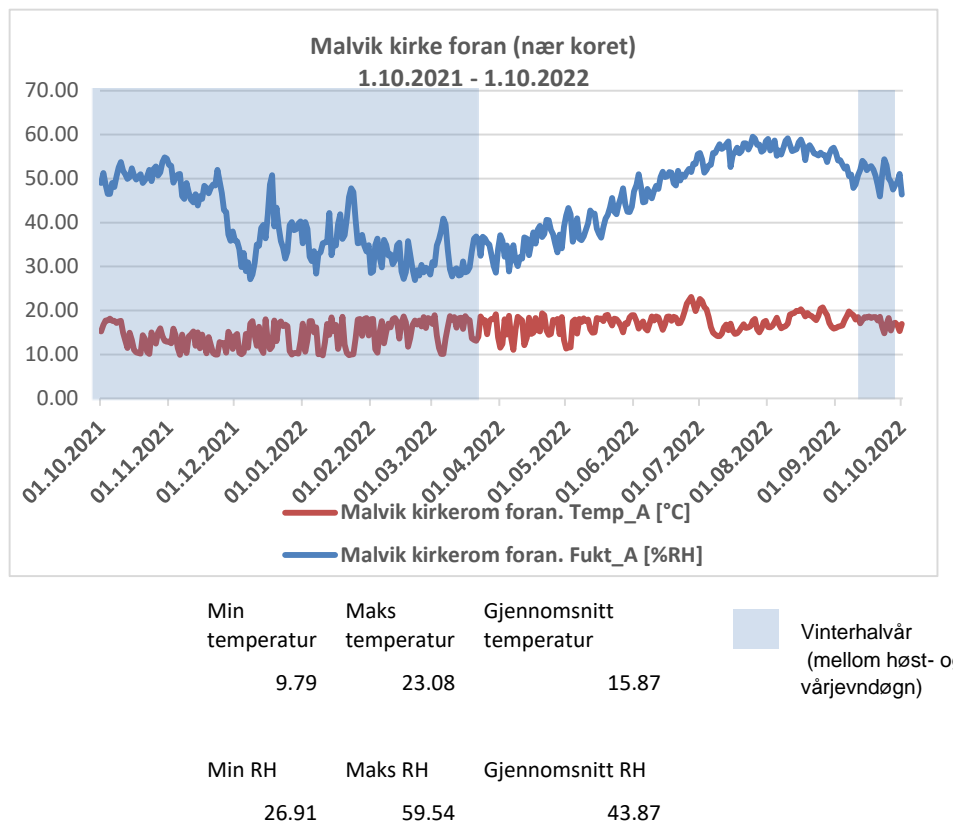
Figur 99. Plassering av Presteportrett over dør i prestesakristiet. Strålevarme i taket.

¹⁹ Rådata fra styringsanlegget ble oversendt av kirkeverge, O. J. Berg, den 31.10.2022.

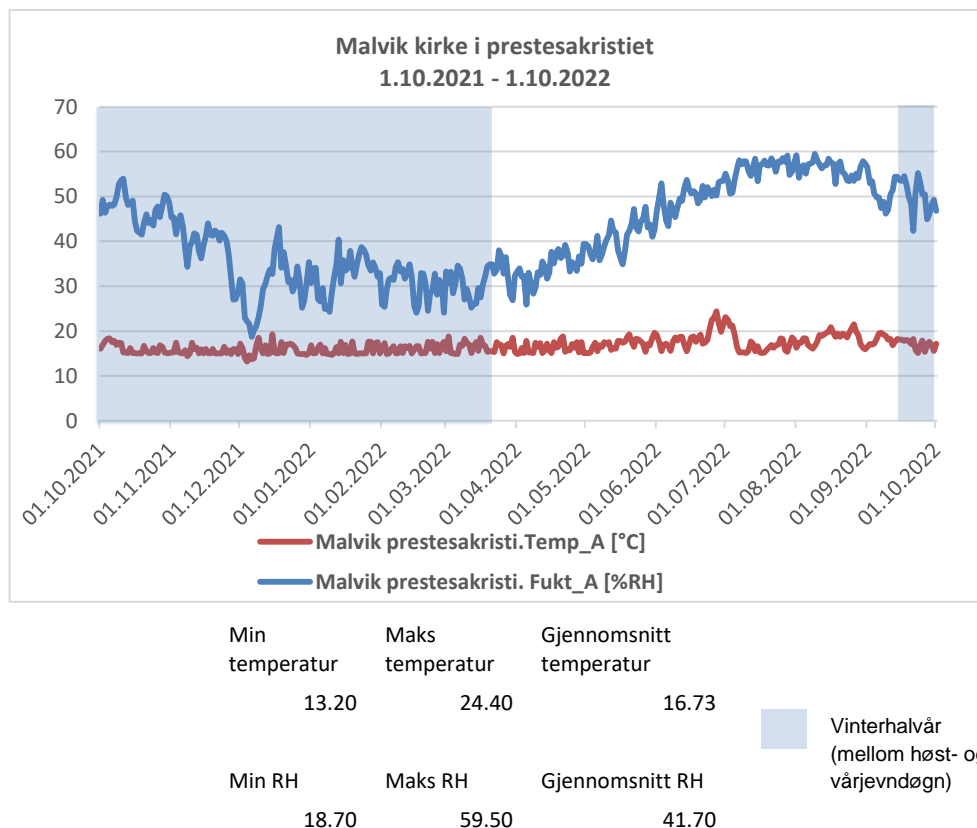
²⁰ Riksantikvarens infoark. 2000. 3.12.2. *Klima og tekniske anlegg: Klima i trekirker. Luftfuktighet og oppvarming.*

Figur 100 og 101. Plassering av klimalogger ved basen til toppstykket.

Figur. 102. Data fra føler fra styringsanlegg på venstre side av døren i koret som går inn til sakristiet.

Figur. 103. Data fra føler fra styringsanlegg på veggen i sakristiet.

10 Litteratur og kilder

Arkivmateriale fra Riksantikvaren.

Forbord, K. 1996. *Malvik Kirke 150 år i 1996: 1948-1996. Kirker og kristenliv i Malvik fra førkristen tid til i dag*. Malvik Menighetsråd.

Kleivane, M. 2020. Konservatorens guide til celluloseeternes galakse. *Norske Konserver* (1).

Sørensen, B. 1982–86. Lars Hansen. I *Norsk Kunstnerleksikon, I–IV*. Digital utgave.

Malvik kirke 175 år 18. November 2021. Brosjyre. Malvik menighetsråd.

11 Vedlegg 1 – tester

Altertavle (1673). Arkitektur og skulptur: oljemaling og hvit grundering på treverk.

Test	Testfelt	Behandlingsmiddel	Påføringsmetode	Resultat
Overflaterens.	Akantus venstre side. Sekundær forgylling.	Tørr polyuretansvamp (PU-svamp).	Stryke lett over overflaten.	Fjerner noe overflatemuss, men ligger igjen en del. Fjerner ikke grønnlig belegg.
	Akantus venstre side. Sekundær forgylling.	Naturlig saliva.	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Fjerner grålig smuss og noe av det grønne belegget. Påvirker ikke forgyllingen ellers.
	Akantus på rammedekoren til høyre.	Syntetisk saliva 1 g NaCMC MW-250 000 0.04 g K ₂ PO ₄ 0.08 g NaCl.		Kommer av litt smuss, men lite effektiv.
	Sort område ved foten til nederste figur på vestre side av altertavlen.	Naturlig saliva.		Fjerner smuss. Påvirker ikke sortfargen.
	Sort område ved forgylt akantus, nedre venstre side.	Syntetisk saliva.		Fjerner noe smuss.
		Naturlig saliva		Fjerner smuss, men ikke mer effektiv enn syntetisk saliva.
		6/6 justert vann (Vann med pH 6,0 og konduktivitet 6000 µS).		Fjerner smuss.
		Vann, Buffer pH 5,5.		Fjerner smuss.
		Vann, Buffer pH 7,0.		Fjerner smuss, men ikke mer effektiv enn pH 5,5.
		Triammoniumcitrat 1% w/w, etterrenset med rent vann.		Veldig effektiv. Fjerner smuss også i etterrennsstadiet.

Fortsettelse av Vedlegg 1

Altertavle (1673). Åttekantet oljemaleri på lerretsmaleri som utgjør hovedmotivet.

Test	Testfelt	Behandlingsmiddel	Påføringsmetode	Resultat
Konsolidering.	Oppskallinger i brunsort skygge romerfiguren langs vestre kant.	Ren Lascaux Medium for Consolidering (LMK).	Spisspensel. Varmskje satt til 45 °C gjennom melinex.	Fargene la seg lett ned med MF, varme og svakt press med varmskje.
Overflaterens.	Grønnsort område, liggende figur.	Rent vann.	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Fjerner litt smuss etter flere minutters rulling. Ikke synlig renseresultat.
		Naturlig saliva.		Fjerner noe smuss, mer enn rent vann. Ikke synlig renseresultat.
		Hvit skjortel på Kristus, langs høyre kant.	Synt. Saliva 1 g NaCMC MW-250 000 0.04 g K ₂ PO ₄ 0.08 g NaCl	
Fjerning av ferniss og overmaling.	Hvit kjortel til Kristus, langs høyre kant.	Etanol.	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Tar fernissen, men ikke så mye overmaling.
		Etanol: acetone. 1:1		Tar fernissen. Tar også noe overmaling.
		Acetone.		Tar fernissen. Tar også noe overmaling.
	Sort område nede til høyre under Kristus klede.	White spirit.		Ingen synlig effekt.
		Etanol.		Fjerner noe. Blancher litt. Fortsatte rulling, men blanchingen forsvinner ikke helt. Mettes opp med white spirit så ferniss vil sannsynligvis mette blanching.
		Etanol:acetone 1:1		Fjerner ferniss og overmalig. Noe blakking i starten.
		Acetone.		Fjerner ferniss og overmaling. Noe blakking i starten.
På grått klede til kvinne fremst i motivet.	White spirit.		Ingen synlig effekt.	
Halsgrop til kvinne fremst i motivet.	Etanol.		Tar ferniss og overmaling nokså effektivt.	
Rødbrunsort skygge i kledet til forreste romer.	Toulouen: etanol 25:75.		Fjerner ferniss og overmaling. Virker like effektiv som ren etanol.	

Fortsettelse av Vedlegg 1

Alterfondvegg (1846) av Lars Hansen, limfarge på lerret

Test	Testfelt	Behandlingsmiddel	Påføringsmetode	Resultat/observasjoner	
Konsolidering.	Under føttene til Jesus, langs kanten. Blandet gressbunn med steiner.	Metyl Cellulose (MC) 4000 1% w/w.	Pensel gjennom japanpapir. Trekker ut overskudd med tørkepapir. Deretter brukes japanpapir til å tørke opp en siste gang.	Løser ikke malingen, men er vanskeligere å jobbe med sammenlignet med vann-etanol blandingen.	
		MC 4000 2% w/w		Ikke fagre på papiret. Løser ikke malingen,	
		MC 4000 1% w/w vann:etanol 1:1.		Løser ikke malingen, men er mer rennende enn 2 % og muligens vanskeligere å kontrollere.	
				Smidigere blanding enn samme blanding uten etanol.	
				Lager noe skjolder.	
				Løser ikke malingen.	
Overflaterens.	Nede langs kanten.	Naturlig saliva.	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Tar farge raskt ned til hvit grundering.	
		Nedre, høyre side, langs kanten på lys oransjefarge.		6/6 justert vann (Vann med pH 6 og konduktivitet 6000 µS).	Tar farge etter fire doble sveip med bomllspinne
				MC 4000 2% w/w vann:etanol 1:1.	Farge kom av, men trolig fra en retusj.
				MC 400 1% w/w.	Flytter på retusjer. Metter litt mindre enn 4000, men fortatt ikke et godt resultat.
				MC 400 2% w/w.	Mørknet og har fått fukt skjold.
	Størlim 2% w/w.				

Portrett av presten Simon Wolff (1755), oljemaleri på lerret.

Test	Testfelt	Behandlingsmiddel	Påføringsmetode	Resultat/observasjoner
Overflaterens.	Mørk grått område på venstre side.	Naturlig saliva.	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Kun litt støv på bomulspinne. Ikke noe synlig renseresultat
		6/6 justert vann (Vann med pH 6,0 og konduktivitet 6000 µS). Citratløsning, pH 6,0.		Ikke noe synlig renseresultat
		Triammomniumcitrat 1% w/w, etterrenset med rent vann.		Litt smuss på bomulldotten. Ikke noe synlig renseresultat Noe smuss kommer av. Nokså effektivt
Fernissrens.	På sort område over skriftfeltet på venstre side.	Toluol/etanol 1:1.	Bomull på viklepinne. Rulle frem og tilbake ca. 40 ganger (80 enkeltrull).	Ingen synlig renseeffekt
		Etanol.		Ingen synlig renseeffekt
		Aceton/etanol 1:1 Aceton.		Ingen synlig renseeffekt Litt smuss eller mørknet ferniss på bomulldotten. Ikke effektivt
		På sort område til høyre for mannens høyre hånd.	Aceton.	

Ecce homo (udatert, trolig 1700-tallet), oljemaleri på lerret.

Test	Testfelt	Behandlingsmiddel	Påføringsmetode	Resultat/observasjoner
Overflaterens.	Blått område i kors-festelses-scenen.	Naturlig saliva	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Fjernet litt, men ikke synlig renseeffekt.
		Syntetisk saliva.		Ikke synlig renseeffekt.
		6/6 justert vann (Vann med pH 6,0 og konduktivitet 6000 µS)		Ikke synlig renseeffekt.
		Vann med buffer, pH 7,0		Fjernet litt, men ikke synlig renseresultat.
		Citratløsning, pH 5.5		Fjernet litt, men ikke synlig renseresultat.
Fernissrens.	Øverst på strålekrans.	Tiammoniumcitrat 1% w/w, etterrenset med rent vann		Fjerner en del mørkt smuss, men ikke synlig renseeffekt. Mest effektivt av rensedlene som ble testet.
		Nedre venstre side.	Naturlig saliva.	Litt smuss på bomulsspinnen.
		Touloul/Etanol 1:1.	Bomull på viklepinne, rullet frem og tilbake.	Fjerner brun overmaling, men usikkert hvor mye ferniss som kommer av.
		Etanol/acetone 1:1.		Fjerner brun overmaling og trolig noe ferniss.
		Etanol/ acetone 77:33.		Fjerner brun overmaling og kanskje noe ferniss.
		Aceton.		Kommer av mørk masse. Trolig borti noen brune overmalinger.

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Rapport 133/2022

NIKU hovedkontor

Storgata 2
Postboks 736, Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg

Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen

Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112, Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim

Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø

Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	111	23/03758-1	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Økonomiplan 2024-2027**Saksframlegg**

Økonomiplan for 2024 - 2027 ligger vedlagt.

Den viser at vi har et klart behov for mer midler på flere områder.

De store investeringene som kommer i nær framtid er:

- Orgel i Hommelvik kirke

- Utredning og planarbeid i forbindelse med utvidelse av Malvik kirkegård og oppstart i Solbakken.

- Realisering av utvidelse eller oppstart av ny gravplass.

Det vil være behov for økning i det årlige rammetilskuddet.

- Vi skal inn i nye kontorlokaler, som koster mer enn det vi har i dag.

- Vi har hatt økte kostnader på personal og vil på sikt trenge mer ressurser.

- Vi har store investeringer som må belånes og da får vi lånekostnader.

- Alle varer og tjenester har økt i pris langt mer enn tidligere.

Forslag til vedtak

Økonomiplanen for perioden 2024 - 2027 vedtas.

MALVIK KIRKELIGE FELLESRÅD

ØKONOMIPLAN FOR ÅRENE 2024 - 2027

	2024	2025	2026	2027
DRIFT - RAMMEØKNING				
1. Kirkelig administrasjon				
Økte kostnader administrasjon: ansatte	300	400	550	550
Økte kostnader for nye kontorlokaler	150	300	300	300
2. Kirker				
Malvik kirke, Vedlikehold/ strøm	50	50	50	50
Hommelvik kirke, Vedlikehold/strøm	30	30	30	30
Mostadmark kapell, Vedlikehold/strøm	15	15	15	15
Lånekostnader vedrørende investeringer orgel	130	200	270	270
3. Kirkegårder				
Økte kostnader på kirkegårdene vedlikehold og strøm	30	30	30	30
Økt bemanning på kirkegårdene grunnet økning dødsfall	50	60	80	100
Lånekostnader vedrørende investeringer kirkegård	50	70	170	300
4. Andre kirkelige formål				
Diakon i 100%-stilling	650	650	650	650
Maling av kirker, går delvis av disp fond				
SUM DRIFT	1455	1805	2145	2295
INVESTERINGER				
1. Administrasjon				
2. Kirker				
Hommelvik kirke: orgel Betaler første avdrag i 2023	2200	1500	1500	
Konservering av kirkekunst, Malvik kirke Søker også Ra	200			
3. Kirkegårder				
Prosjektering Ny kirkegård og kirkegårdsutvidelse	500	500	2000	3000
Kirkegård / minnelund ved Mostadmark kapell	300			
Maskiner	300		300	
4. Andre kirkelige formål				
SUM INVESTERINGER	3500	2000	3800	3000

DRIFT; Kommentarer:

1. Kirkelig administrasjon

- Nødvendig økning i rammen grunnet økte kostnader på ansatte og nye lokaliteter. Kirkekontoret har signert avtale på nye kontorlokaler på Sjøsidan.

2. Kirker

- Mostadmark kapell har økte kostnader i forbindelse med økte priser på strøm.
- Hommelvik og Malvik kirker blir nå malt i 2023. Da vil vedlikeholdet ikke bli så stort de første årene. Det som allikevel er usikkert, er strømkostnadene. Der merker vi at det har vært en stor økning i forhold til tidligere. Det er selvfølgelig store svingninger gjennom året.
- Økte lånekostnader grunnet investeringer i nytt orgel i Hommelvik.

3. Kirkegårder

- Driften av våre to kirkegårder og tre kirkebygg krever økte ressurser. Vi er helt avhengig av sommervikarer. Nye oppgaver i forbindelse med Navnet minnelund, krever også økt arbeidsinnsats. Det er økning i antall dødsfall i kommunen og vi forventer et betydelig økt press på våre ansatte.

MALVIK KIRKELIGE FELLESRÅD

ØKONOMIPLAN FOR ÅRENE 2024 - 2027

- Det blir også økte lånekostnader i forbindelse med utvidelse eller opparbeidelse av kirkegårder.

4. Andre kirkelige formål

Diakonstilling bør opprettes. Befolkningens alderssammensetning endrer seg og den gruppen som kommer inn på helsehusene og som får behov for mer oppfølging blir stadig større. Befolkningsveksten fører med seg økt aktivitet på mange plan. Behovet for en diakonstilling har vært nevnt i økonomiplanen i mange år. Vi ønsker økt innsats overfor de eldre, vi ønsker å styrke det forebyggende arbeidet overfor mennesker i sorg og krise, vi er opptatt av integrering av mennesker som faller utenfor de etablerte nettverk. Vi ønsker å utvikle et tett samarbeid med kommunen, ikke minst er dette aktuelt i forhold til Samhandlingsreformen. Biskopen i Nidaros har også pekt på dette aktuelle området for et nært samarbeid mellom kirken og kommunen. Både Trondheim og Stjørdal har diakonstillinger. Det kan være mulig å søke delvis finansiering av en slik stilling gjennom DNK.

Vi har sendt inn en søknad til Nidaros bispedømme om midler. Vi har ikke kommet med på tildeling så langt, men vi kan søke igjen.

INVESTERING; Kommentarer:

1. Administrasjon

2. Kirker

- **2024: Malvik kirke, konservering av kirkekunst:** Den gamle altertavla fra 1600-tallet og døpefonten og maleriene i Malvik kirke trenger til dels omfattende restaurering/konservering. Det kan søkes midler til dette fra Riksantikvaren, men vi må nok dekke noe selv. Dette ble gjort en ny tilstandsvurdering høsten 2022 og det er nå tid for å realisere dette arbeidet.
- **2024 - 2026: Hommelvik kirke, orgel:** Orgelet er over 70 år og har en sviktende funksjon. Det ble i 2017 vurdert til å være i så dårlig forfatning at det ikke kan restaureres. Vi har hatt en aksjon for å samle inn penger og Malvik kommune disponerte kr. 400.000 fra 2018 til dette formålet. Malvik kirkelige fellesråd satte av kr. 500.000 av overskuddet for 2020. Totalt, så er det nå ca. 2.000.000 i midler til dette formålet. Vi har nå hatt anbud ute og fått inn tilbud på nytt orgel. Det er gjort et valg og det skrives kontrakt på nytt orgel i løpet av sommeren 2023. Nytt orgel skal del-betales i henhold til kontrakt. Og er beregnet levert i 2026. Første delbetaling er i 2023.

3. Kirkegårder

- Vi ser at kistegravlegging har gått ned de seneste årene, til fordel for valg av kremasjon og bruk av urne. Det gjelder begge kirkegårdene, men i størst grad i Hommelvik. Denne trenden kan nok ha årsak i at det har blitt mer vanlig med bisettelse og urne og at det er flere som ønsker å bruke minnelund i stedet for tradisjonell grav. Det er veldig positivt i forhold til plassmangelen ved kirkegårdene. Så ser vi samtidig at kapasiteten på minnelundene er begrenset. Vi må anta at disse er fylt opp i løpet av 10-12 år. Det er derfor interessant å ta med tanken om urnevegg inn i vurderingen om kapasitet på kirkegårdene. Det vil muligens kunne være mulig å få til i tilknytning til nåværende minnelunder.
- **2024-27: Ny kirkegård i Hommelvik/Malvik, planlegging.** Planleggingskostnader legges inn de første årene, opparbeidelse av gravlunden bør nok startes opp innen utgangen av planperioden. Dette må innarbeides i kommunens investeringsplan. Det begynner å bli et stort behov for en ny kirkegård i Hommelvik da det er vanskelig å finne graver som kan brukes om igjen.
- **Mostadmark kapell**
Det er tidligere bevilget midler til utredning i forbindelse med eventuell minnelund ved Mostadmark kapell. Prosessen er startet, og det jobbes med omregulering av området til kirkegård. Bevilgede midler er nå brukt opp, så nå må det gjøres en vurdering av veien videre i forhold til om det skal realiseres. Det må også ses på i forhold til det totale behovet i kommunen. Det er lagt inn kr. 300.000 i 2024. Det er litt usikkert om det er nok, men det er ikke så mye som må gjøres for å få etablert en minnelund der.
- **2024-27: Maskiner, Utstyr:** Det vil i perioden bli behov for noe maskinkjøp, pga. alder og utrangering.

4. Andre kirkelige formål

DEN NORSKE KIRKE

Malvik kirkelige fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Olav Jørgen Berg	440	23/02613-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Malvik kirkelige fellesråd		

Orienteringssaker

Saksframlegg

Status på stab

Vi er igjen i en situasjon hvor vi har en del vakanse innenfor trosopplæringsgruppen hos oss. Det har nå vart en stund, og det ser ut som noe kan trekke ut i tid. Vi har forsøkt å finne noen som kunne hjelpe oss i en overgang, men vi har ikke lyktes med det. Nå har vi grunnlag for å kunne tilby et vikariat med noe forutsigbarhet, så da håper vi at vi kan finne en som kan hjelpe oss ut året.

Det er nå lyst ut et vikariat i 100% som menighetspedagog ut året.

Det har så langt kommet inn en søker.

Det ble gjort et vedtak i fjor, om at vi må få inn noen som kan ta klokkefunksjon i kombinasjon med kirketjenerfunksjonen på søndager. Det er vanskelig å finne klokkere på frivillig basis.

Der er derfor lyst ut 2 klokke-kirketjener stillinger i 8% for Malvik og Hommelvik kirker på helg.

Det har ikke meldt seg noen søkere på disse stillingene.

Vi har i år avtale med 6 sommervikarer som skal hjelpe oss gjennom sommeren.

Varmeanlegg i Hommelvik kirke

Det er nå skiftet ut alle varmeovnene i Hommelvik kirke. Den nye varmestyringen blir koblet opp i løpet av mai, slik at vi nå kan styre varmen i denne kirken også gjennom vårt avtalesystem.

Maling av kirkene.

Vi er nå godt i gang med maling av kirkene.

Malvik kirke er skrapet og grunnet. Det er reparert råteskader i 2 dragere og noe vinduslisting på sørveggen.

Hommelvik kirke blir tatt litt senere.

Forslag til vedtak

Orienteringene tas til etterretning.

